

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Mezinárodní obchod

Ekonomická diplomacie Číny

bakalářská práce

Autor: Štěpánka Barešová

Vedoucí práce: Ing. Soňa Gullová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „Ekonomická diplomacie Číny“ jsem vypracovala samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označila a uvedla v přiloženém seznamu.

V Praze dne 26.4.2013

.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování Ing. Soně Gullové, Ph.D. za její odborné rady, vstřícný přístup a trpělivost při vypracovávání bakalářské práce.

V Praze dne 26.4.2013

.....

Obsah

Seznam grafů a tabulek	5
Seznam zkratk	6
Úvod.....	8
1 Ekonomická diplomacie – výklad pojmosloví	10
1.1 Definice a funkce ekonomické diplomacie	11
1.2 Funkce a úlohy ekonomické diplomacie	13
1.3 Aktéři a nositelé ekonomické diplomacie	15
2 Čínská ekonomická diplomacie.....	18
2.1 Vznik čínské ekonomické diplomacie.....	18
2.2 Definice ekonomické diplomacie v podání Číny	19
2.3 Cíle čínské ekonomické diplomacie.....	21
2.4 Čínská obchodní strategie	24
2.4.1 Výhodné půjčky.....	25
2.4.2 Kapitálové investice	26
2.4.3 Propagace Číny v zahraničí.....	27
3 Ekonomická diplomacie Číny v Africe.....	28
3.1 Vývoj čínsko-afrických vztahů	28
3.2 Vzájemný obchod Číny a Afriky.....	30
3.2.1 Energie.....	31
3.3 Financování pomoci čínskými státními institucemi	35
3.4 Přímé zahraniční investice	37
4 Ekonomická diplomacie Číny v Latinské Americe	40
4.1 Vývoj vztahů Číny a Latinské Ameriky.....	40
4.2 Vzájemný obchod Číny a Latinské Ameriky	42
4.2.1 Energie.....	44
4.3 Přímé zahraniční investice	46
4.4 Izolování Taiwanu.....	49
Závěr	50
Seznam použité literatury.....	52
Přílohy	57

Seznam grafů a tabulek

Graf 1: HDP Číny v %	20
Graf 2: Spotřeba energií rok 2011	32
Graf 3: Čínská produkce a spotřeba v letech 1990-2013.....	33
Graf 4: Čínský import ropy dle zemí, 2011	34
Graf 5: Čínské investice dle regionů v roce 2011.....	46
Tabulka 1: Celkový tok čínských PZI do Afriky za období 2006 – 2010.....	38
Tabulka 2: Budování SEZ Čínou v Africe	39
Tabulka 3: Vývoj celkového obchodu Čína-Latinská Amerika	42
Tabulka 4: Nejvýznamnější čínské PZI v LA r. 2009 – 2011	48

Seznam zkratek

BRICK	Brazílie, Rusko, Indie, Čína
ČLR	Čínská lidová republika
CADFund	The China-Africa Development Fund
CDB	Čínská rozvojová banka (China Development Bank)
CIC	Čínská investiční organizace (China Investment Corporation)
CNOOC	China National Offshore Oil Corporation
CNPC	China National Petroleum Corporation
CPAFFC	Asociace čínského lidového přátelství se zahraničím (Chinese People's Association for Friendship with Foreign Countries)
ECLAC	Hospodářská komise pro Latinskou Ameriku a Karibik (Economic Commission for Latin America and the Caribbean)
EEC	Evropské hospodářské společenství (European Economic Community)
EIA	Energy Information Administration
ES	Evropské společenství
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
EXIM Bank	Čínská vývozní a dovozní banka (The Export-Import Bank of China)
FALSG	Malá vedoucí skupina zahraničních styků (Foreign Affairs Leading Small Group)
FOCAC	Fórum pro čínsko-africkou spolupráci (Forum on China-Africa Cooperation)
FTA	Zóna volného obchodu (Free Trade Agreement)
GATT	Všeobecná dohoda o clech a obchodu (General Agreement on Tariffs and Trade)
GoC	Čínská vláda (Government of China)
HDP	Hrubý domácí produkt (Gross Domestic Product)

IABD	Meziamerická rozvojová banka (Inter-American Development Bank)
IMF	Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund)
JAR	Jihoafrická republika
MFA	Ministerstvo zahraničních věcí ČLR (Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China)
MOF	Ministerstvo financí ČLR (Ministry of Finance of the People's Republic of China)
MOFCOM	Ministerstvo obchodu ČLR (Ministry of Commerce People's Republic of China)
NOC	Národní společnost
OSN	Organizace spojených národů (United Nations)
PZI	Přímé zahraniční investice
SEZ	Speciální ekonomické zóny (Special Economic Zones)
Sinochem	Čínský konglomerát
Sinopec	China National Petrochemical Corporation
SINOSURE	Čínská exportní a pojišťovací společnost (China Export & Credit Insurance Corporation)
SWF	Sovereign Wealth Fund
UNCTAD	Konference OSN pro obchod a rozvoj (United Nations Conference on Trade and Development)
USD	Americký dolar (United States dollar)
USA	Spojené státy americké (United States of America)
WTO	Světová obchodní organizace (World Trade Organization)

Úvod

Díky globálním procesům a změnám si nemůžeme nevšimnout rostoucího významu Čínské lidové republiky. Následně se v roce 2011 Čína stala druhou největší ekonomikou světa. Začala využívat mezinárodních dohod, jimiž si usnadňuje obchodování v celosvětovém měřítku a aktivně prosazuje svoji zahraniční politiku. Zároveň pomocí ekonomické diplomacie předvedla ostatním národům, že existuje i mírový způsob navazování vztahů. Ne vždy je tedy potřeba využívat vojenské síly a donucovací prostředky k zajištění komodit. Jediné, co však vyvolává obavy, je panující komunistický režim v zemi a velice agresivní touha k zajišťování nerostných surovin.

Jelikož je ekonomická diplomacie nástrojem využívaným k udržení trvalého ekonomického rozvoje, její užívání je podporováno prakticky v celém světě. V dnešní době má Čína v globálním měřítku značný vliv na světový obchod a ekonomický růst. Vystává tedy otázka, jaký důsledek by přineslo budoucí zpomalení čínského ekonomického růstu ve světě. S problematikou dosahování hospodářského růstu souvisí i velká poptávka po nerostných zdrojích a jejich spotřeba. Právě z tohoto důvodu je Čína diplomaticky aktivní po celém světě. Cílem této práce je identifikovat a analyzovat ekonomickou diplomacii Číny a specifické aktivity v oblasti zahraniční politiky. Dále bych ráda zhodnotila, zda využití těchto prostředků působí spíše negativně či pozitivně v daných regionech a zda dochází k určité změně podmínek na daném území. Pro svou práci jsem si vybrala území Afriky a Latinské Ameriky, na nichž se snažím poukázat aktivity spojené se zabezpečováním potřebných zdrojů udržujících čínskou ekonomickou stabilitu. Zájem Číny právě o tyto dvě oblasti není náhodný. V daných regionech se nachází velké a hodnotné zásoby surovin a dále trhy, na které je možno lehce expandovat.

Téma ekonomické diplomacie mnou zkoumané země je velice rozsáhlé a Čína působí i mimo oblast rozvojových zemí. Jedná se především o území Ruska, Evropy, Spojených států amerických a Blízkého východu. Dále se též participuje v mnoha mezinárodních organizacích a společenstvích. Na čínskou ekonomickou diplomacii v dalších územích bych ráda navázala v mé budoucí diplomové práci.

Pro dostatečné porozumění dané problematice je práce rozdělena do čtyř částí. Obsahem první části je definování významu ekonomické diplomacie, jejich funkci, jež naplňuje, a

aktérů, pomocí kterých je uskutečňována. Druhá kapitola se zabývá ekonomickou diplomacií Číny a její propagací v zahraničí. Je zde rozebrána Čína, její energetická závislost a strategie, podle níž je ekonomická diplomacie implementována a zajišťována. Dílčím cílem práce pak je představení konkrétních principů zahraniční politiky na území Afriky a též Latinské Ameriky. Úspěchy ekonomické diplomacie Číny jsou analyzovány na oblasti vzájemného obchodu, přímých zahraničních investic a finanční pomoci.

Metoda, kterou jsem při zpracování práce zvolila, je metoda analýzy a syntézy informací získaných z důvěryhodných zdrojů. Z důvodu nepříliš velkého zájmu o toto téma na území České republiky, není příliš mnoho literatury publikované v českém jazyce. Hlavní zdroje, ze kterých jsem svou práci zpracovávala, byly materiály a články v anglickém jazyce. Statistické podklady jsem čerpala z internetových stránek Světové banky a UNCTAD. Dále jsem spolupracovala s oficiálními informacemi převzaté z čínských zdrojů. Ty však kvůli ne vždy úplnému překladu do anglického jazyka neměly většinou velkou vypovídající funkci.

1 Ekonomická diplomacie – výklad pojmosloví

Celosvětová globalizace dopomohla ekonomické diplomacii stát se důležitým činitelem v rámci národních zahraničních politik. Zahraniční politika ve velké míře rozhoduje o celkové národní stabilitě a soudržnosti domácí politiky. V období po druhé světové válce si státy byly vědomy nemalé role ekonomické diplomacie ve vzájemných vztazích. V té době též došlo k velkému rozvoji této oblasti a země se začaly zajímat stále více o ekonomickou spolupráci na mezinárodní úrovni. Začaly užívat ekonomickou diplomacii jako nástroj k dosažení těchto vzájemných vztahů. Zároveň si kladly za cíl obnovit poválečné ekonomiky, které často nedosahovaly dobré výkonnosti. Důkazem tomu může být již vznik Bretton Woodského systému v roce 1944, Evropského hospodářského společenství¹ v roce 1957 a další. Tyto mezinárodní organizace a společenství napomohly státům zvýšit jejich vliv a moc v mezinárodních vztazích a přispět tak k potřebnému rozvoji. Využitím ekonomické diplomacie došlo k vzájemnému sblížení národů, které dále začaly vyjednávat podmínky pokračující spolupráce.² Došlo k postupnému útlumu vojenské síly jako nástroje moci a státy se zaměřily na využívání ekonomické síly. Navazujícím úmyslem bylo dosažení vysoké výkonnosti národní ekonomiky, která je velice podřízená mezinárodním faktorům.³ Právě díky vyšší výkonnosti jsou národy schopny prosazovat svoji ekonomickou moc v mezinárodním měřítku a hájit své zájmy.

Rychlejší globalizace zvyšuje vzájemnou závislost států skrz kterou jsou státy nuceny věnovat menší pozornost národní bezpečnosti a více ekonomickým otázkám. Vznikající transnacionální korporace a zvyšující se mezinárodní obchod přesunuly ekonomickou diplomacii do strategické oblasti. Dále je brána jako priorita v oblasti zahraniční politiky téměř ve všech státech světa. Globalizace změnila strukturu ekonomické diplomacie na více komplexní. Vzniklo však mnoho problémů a došlo k nárůstu aktérů.

¹ European Economic Community (EEC)

² SKLIAS, P., ROUKANAS, S., PISTIKOU, V. *China's Economic Diplomacy: A Comparative Approach to Sino-Greek and Sino-Turkish relations*. 2012. [online]. [cit. 2013-25-03]. Dostupné z: http://www.ijbssnet.com/journals/Vol_3_No_10_Special_Issue_May_2012/30.pdf.

³ ŠTOURACOVÁ, Judita. *Ekonomická diplomacie České republiky*. s. 28-29.

První známky ekonomické diplomacie v České republice můžeme objevit v období politiků Engliša a Rašína, kolem roku 1920. Je tedy patrné, že za ta léta prošla velkým pokrokem a i v dnešní době se nadále rozvíjí a dochází k prohlubování oblasti vlastní působnosti.

1.1 Definice a funkce ekonomické diplomacie

Pro dostatečné vysvětlení ekonomické diplomacie musíme věnovat pozornost skutečnosti, že dosud nebyla v odborné literatuře souhrnně vymezena.⁴ Jelikož ekonomická diplomacie má široký záběr působnosti a je víceúčelová, pro dostatečné definování se musíme zaměřit na danou oblast působnosti. Judita Štouračová pracuje s definicí ekonomické diplomacie v následujícím znění: „*Ekonomická diplomacie je specifickou oblastí diplomacie a diplomatických služeb zaměřenou na:*

- Na vytváření podmínek pro naplňování ekonomických zájmů státu v zahraničí, tedy naplňující ekonomický rozměr jeho zahraniční politiky ve vazbě na zapojování národní ekonomiky do ekonomiky světové, do procesů internacionalizace, integrace a ekonomické globalizace.
- Na podporu obchodních a investičních aktivit národních podnikatelských subjektů při jejich vstupu na zahraniční trhy, na lobování za jejich zájmy, na podporování aktivit a zájmů zejména zahraničních investorů o podnikání na českém trhu.“⁵

Dále ji můžeme vyjádřit i jako propagaci vlastního státu jako nejlepší možnosti v různých odvětvích, např. v oblasti investic. „*Kromě prostředku pro naplnění záměrů a cílů ekonomické dimenze zahraniční politiky též prostředkem i předpokladem realizace záměrů zahraniční dimenze vnitřní hospodářské politiky státu, především jeho*

⁴ ŠTOURAČOVÁ, Judita. *Ekonomická diplomacie České republiky*. s. 23.

⁵ ŠTOURAČOVÁ, Judita. *Ekonomická diplomacie České republiky*. s. 24.

proexportní politiky, politiky spjaté s přílivem zahraničních investic, podpory investování domácích podnikatelů v zahraničí.“⁶

Podle J. Hladíka se pod ekonomickou diplomacií rozumí „cílevědomé a systematické uplatňování té části zahraniční politiky státu, která se týká ekonomických zájmů země, a která je prováděna zejména hlavou státu nebo vlády, ministrem zahraničních věcí a diplomatickými zástupci.“⁷

Definice českého Ministerstva zahraničních věcí České republiky vnímá ekonomickou diplomacii „jakožto soubor opatření zaměřený na prosazování politik vlády v oblasti výroby, pohybu nebo výměny zboží, služeb, práce a investic směrem do a ze zahraničí a rovněž na vytváření pozitivního obrazu země ve světě.“⁸

Z těchto definic můžeme dojít k závěru, že ekonomická diplomacie není vnímána ve všech bodech bez rozdílu. Rozhodnutí, kterou definicí se budeme řídit a brát pro nás závaznou, závisí pouze na vlastním uvážení.

V závislosti na výše uvedených definicích je ekonomická diplomacie řízena diplomatickými pracovníky, kteří jsou zaměstnáni na ministerstvech zahraničí a působí jako zástupci. Ti prosazují státní zájmy za hranicemi dané země skrze každodenní vyjednávání a dobrovolnou spolupráci. Jedná se především o nekonfliktní vyjednávání států, které vede k dosažení předem stanovených cílů a napomáhá tak hospodářskému růstu.

Nadále si musíme ozřejmit skutečnost, že obchodní, komerční či hospodářská diplomacie nemají stejný význam jako diplomacie ekonomická. Výše zmíněné diplomacie mimo ekonomické se zásadně liší šířkou své působnosti. Mají užší rozsah svého výběru a nedají se v žádném případě brát jako totožné. I přes rozdíl rozsahu dochází k zaměňování a používání v nesprávném kontextu. Lze tedy konstatovat, že tyto diplomacie představují pouze podřazené kategorie.

⁶ ŠŤOURAČOVÁ, Judita. *Ekonomická diplomacie České republiky*. s. 24.

⁷ HLADÍK, J. *Ekonomická diplomacie ve službách firmy: se zvláštním zřetelem k podnikatelským misím*. s. 5.

⁸ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Ekonomická diplomacie a proexportní aktivity Ministerstva zahraničních věcí ČR*. s.1. [on-line]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/file/72946/EkonomickaDimenzeZahranicniPolitiky.pdf%2520>.

Komerční diplomacie je využívána jako nástroj diplomacie k odstranění bariér v obchodě a investicích. Odstranění bariér umožňuje volný pohyb obyvatelstva, práce, služeb, zboží, informací a kapitálu přes regionální a národní hranice. Hlavním posláním je tedy věnovat pozornost dovozním a vývozním možnostem.⁹

Obchodní diplomacie se zaměřuje na navázání kladných vztahů se zástupci ostatních vlád a nevládními investory s cílem vybudovat a chránit podnikovou pověst společností v zahraničním obchodním prostředí.

Mezi další hlavní typy diplomacie patří kulturní, agrární, bezpečnostní, paradiplomacie, parlamentní, personální a vojenská.¹⁰

1.2 Funkce a úlohy ekonomické diplomacie

V ekonomické diplomacii dochází k recipročnímu spojování ekonomických a politických zájmů pomocí široké škály subjektů ovlivňující tyto vztahy. Zprostředkováním investic a rostoucích exportů podporuje tržní ekonomiky, spolupráci se zahraničními firmami a snižuje nezaměstnanost.

Pro definování pojmu ekonomické diplomacie je dále nutné rozdělit funkce a především úlohy na úroveň makroekonomickou a mikroekonomickou a dále s tímto rozdělením pracovat. K oblastem, ve kterých ekonomická diplomacie působí a napomáhá určitému rozvoji podnikatelských subjektů, patří:

Makroekonomická diplomacie se též dá jinými slovy označit jako multilaterální diplomacie. Multilaterální či vícestranné dohody představují snahu zlepšit hospodářskou situaci státu na světové úrovni. Jedná se o podporu hospodářské politiky realizované ve státních politikách v zahraničí, či naplňování a realizace ekonomických zájmů. Též dochází ke zkvalitnění světových trhů a vyjednávání v orgánech mezinárodních ekonomických institucí. Dále dochází k prosazování podmínek a pravidel usnadňující

⁹ PROCASSINI, A. Andrew. *Creating Case Studies In Commercial Diplomacy*. Spen, 2000. ITCD. [online]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z:

http://www.commercialdiplomacy.org/manuals/manual_casestudies1.htm

¹⁰ ŠTOURÁČOVÁ, Judita. *Ekonomická diplomacie České republiky*. s.17-23.

liberalizaci obchodu. Avšak nejdůležitějším aspektem zůstává rozvoj obchodních, investičních a ekonomických vztahů.

Bilaterální diplomacií se rozumí obchodní či politické vztahy mezi dvěma stranami, které mají napomoci zejména k větší expanzi domácích firem a podniků do zahraničí. Jedná se o představení státu jako vhodného kandidáta a jako výborné podnikatelské a investiční prostředí. Dále se snaží představit zemi jako příznivou lokalitu pro směřování dovolené. Usiluje o zlepšení turistických možností, větší vliv cestovního ruchu a větší zájem o kulturu ze strany turistů i domácích obyvatel.

Mikroekonomická úroveň zahrnuje podporou domácích podnikatelů snažící se proniknout na zahraniční trhy. Primárně se jedná o¹¹:

- Podporu obchodu a zvýšení domácích vývozů

Větší množství exportů pozitivně působí na vývoj národního důchodu, vytváří konkurenční prostředí a má následně antimonopolní důsledky. Díky začlenění států do mezinárodního obchodu dochází i k postupnému odstranění bariér a překážek. Stát vyvíjí velké snahy na budování zastupitelských úřadů a dalších kanceláří, které poskytují informace o domácích podnicích zahraničním firmám a snaží se jim napomoci s kontakty, které by přinesly jednodušší přístup k informacím o zahraničním trhu. Domácím subjektům také poskytuje možnost účastnit se tendrových řízení a ve veřejných zakázkách.¹²

- Pomoc mezinárodním investičním pobídkám

V dnešní době je většina ekonomik klasifikována jako otevřené ekonomiky a jejich hlavním záměrem je umožnit plynulý tok zahraničního kapitálu do země. Státy představují atraktivní nabídky, které mají nalákat investory do dané země. Tím se rozumí například nést podíl na nákladech potřebných pro vybudování firmy na území státu, možnost využívání daňových prázdin po určité časové období či poskytnutí důležitých informací o dané zemi, lokalitě a další.¹³

¹¹ ŠTOURAČOVÁ, Judita a kol. *Proměny ekonomické diplomacie v ČR a ve světě*. s. 39-41.

¹² BAYNE, Nicholas a Stephen WOOLCOCK. *The new economic diplomacy: decision-making and negotiation in international economic relations*. s. 6-17.

¹³ RAO, M. Nirupama. *Economic Diplomacy-Changing Contours*. [on-line]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: http://www.cuts-international.org/pdf/Foreword_Nirupama-M-Rao.pdf.

- Zvětšení a posílení konkurenceschopnosti národních firem v zahraničí

Vyzdvihují prestiž domácích firem na zahraničních trzích a kvalitu nabízených služeb, aby mohly odolat likvidačním tlakům. Ke zvyšování konkurenceschopnosti přispívá i propagace kulturních aspektů země a větší důraz na cestovní ruch. Cestovní ruch se zdá být oblastí, ve které mají státy možnost odlišit se od ostatních národů a využít dobrou prestiž, kterou používají při uzavírání mezinárodních obchodů.

- Zlepšení rozvojové spolupráce

Využíváním členství v mnoha mezinárodních organizacích a společenství stát dokáže předcházet případným vznikajícím konfliktům, má možnost si vydobýt lepší postavení a získávat příznivější podmínky potřebné pro uzavírání obchodů. Zaobírá se i otázkami na národní a mezinárodní zabývající se celosvětovou migrací, pohybem kapitálu, zboží a například ochranou životního prostředí.^{14 15}

Jako další formy podpory můžeme uvést různé druhy půjček, finanční pomoc, investice, technickou pomoc, vojenskou pomoc či bilaterální a multilaterální dohody.

1.3 Aktéři a nositelé ekonomické diplomacie

Nositelem ekonomické diplomacie se rozumí subjekty, kteří ji vykonávají, nebo se na aktivitě určitým způsobem podílejí. Tyto aktéry můžeme rozdělit do dvou skupin. První skupinu představují subjekty, které působí v zahraničí na zahraničních trzích. Do druhé skupiny pak patří subjekty, které působí z pohledu České republiky na tuzemském trhu či ze strany jiných států na domácím trhu. Dále mezi aktéry můžeme zahrnout organizace působící mezinárodně: stát jako samotný subjekt, podnikatelé a transnacionální korporace, organizace nevládního charakteru a společenská hnutí.

¹⁴ ŠTOURAČOVÁ, Judita a kol. *Proměny ekonomické diplomacie v ČR a ve světě*. s. 35.

¹⁵ ČÁSTEK, Michal, NĚMEC, Jan. *Institucionální zajištění ekonomické diplomacie ve vybraných zemích Evropské unie*. Zaří-prosinec , 2005. s.5. [on-line]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=20652

Diplomatické zastoupení představuje zastoupení státu v zahraničí. Hlavním úkolem je propagace tuzemských podniků na daném trhu. Zastoupení působí na zahraniční půdě jako nezávislý pozorovatel, který má možnost zprostředkovat pravdivé informace o tamějším trhu. Za jeden z hlavních úkolů se tedy považuje sběr informací a předvídatelnost možného tržního vývoje v dané zemi. Skrze nové informace mohou pomoci podnikatelským subjektům snáze proniknout na trh. Další oblasti, na něž je soustředěn zájem, je podpora a následné prohlubení vzájemných ekonomických a investičních zájmů. Hlavní roli zde hrají diplomati a velvyslanci vyslaní do dané země, jejichž hlavním cílem je naplňovat právě výše zmíněné aktivity. Přičemž funkce velvyslance je nezastupitelná a nenahraditelná. V zemi, kam byl velvyslanec vyslán svojí vládou, zastupuje a hájí zájmy státu a hlavy státu. Vykonavatel této funkce by měl jednat dle svého nejlepšího uvážení a měl by disponovat dobrými znalostmi z oblasti ekonomie.¹⁶

Mezi nejdůležitější subjekty a aktéry, kteří se zaměřují na ekonomickou diplomacii, řadíme stát a jednotlivá ministerstva, která jsou do této oblasti zainteresována. Nejčastěji se kompetence dělí mezi Ministerstvo zahraničních věcí a Ministerstvo průmyslu a obchodu, avšak záleží na modelu, který daná země preferuje a realizuje.¹⁷ V případě Číny a Německa má provádění v kompetenci pouze Ministerstvo obchodu, na rozdíl od Kanady či Švédska, kde ekonomickou diplomacii provádí Ministerstvo zahraničních věcí spolu s Ministerstvem obchodu.

Dvě nejdůležitější ministerstva v České republice, která jsou klíčová pro ekonomickou diplomacii, je Ministerstvo zahraničních věcí a Ministerstvo průmyslu a obchodu. Mají mezi sebou uzavřenou dohodu o vzájemné spolupráci, koordinaci činnosti a příspěvkových organizacích. Podílejí se na vyjednávání bilaterálních a multilaterálních dohod, nadále i na spolupráci na obchodní úrovni s ES, ESVO a GATT. Především stanovuje i důležité oblasti exportní politiky, které se snáží následně provádět. Mezi ně se řadí orientace na vývozce, podnikatelské subjekty a jejich následná podpora. Díky rostoucímu podílu těchto subjektů na zahraničních obchodech se snaží o zvyšování jejich

¹⁶ ŠTOURAČOVÁ, Judita. *Proměny ekonomické diplomacie v ČR a ve světě*. s.42.

¹⁷ Modely se dělí na integrovaný model, semi-integrovaný model a model sdílné agentury.

konkurenceschopnosti a přizpůsobení se manažerskému řízení v zahraničí. V neposlední řadě i poskytování podpory či pomoci jak na domácím, tak i zahraničním trhu.¹⁸

Nezastupitelný podíl mají též ústřední orgány vlády a specializované vládní agentury, které se soustřeďují zejména na podporu obchodu, růst investic a poskytování služeb domácím subjektům při realizaci jejich přeshraničních aktivit. Zároveň poskytují informace o zahraničních výstavách a veletrzích, na kterých mohou podnikatelské subjekty prezentovat vlastní produkci či pouze představit oblast, ve které působí. Též předávají cenné informace ohledně uplatnění výrobků v zahraničí, zprostředkovávají kontakty a usnadňují navazování vztahů. V České republice se jedná o agenturu CzechTrade zaměřující se na podporu vývozu, o agenturu Czech Invest usilující o zlepšení podnikání a plynoucí investice a o agenturu Czech Tourism, jejíž úloha spočívá v přilákání turismu.¹⁹

Pod pojmem nevládní sdružení rozumíme podnikatelské subjekty spojené do větších celků, komor či svazů, které zastupují podnikatele za účelem vyjednávání s vládními institucemi o podnikatelském prostředí a podnikání. Zaměřuje se především i na zlepšení služeb státu v oblasti ekonomické diplomacie.

V některých případech podnikatelé vytvoří mnohem větší celky tzv. transnacionální korporace. Ty povětšinou již působí na světové úrovni. Skrze takovéto uskupení mají dostatečnou sílu ovládnout místní i zahraniční trh a přetransformovat politiky ve svůj prospěch.²⁰

Mezinárodní organizace jsou aliance soutředící se na dosažení společného zájmu a cíle podle oblasti, pro kterou byly založeny na mezinárodní platformě. Mezi nejvýznamnější mezinárodní organizace můžeme zařadit GATT, či sdružení OSN. Hlavním cílem organizací je úprava a liberalizace zahraničního obchodu.

¹⁸ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Česká republika pomáhá: Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky v roce 2010*. Praha: MZV ČR, 2011.[on-line]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/publikace_zahranicni_rozvojova_1.html>. ISBN 978-80-7441-004-8.

¹⁹ ČÁSTEK, Michal, NĚMEC, Jan. *Institucionální zajištění ekonomické diplomacie ve vybraných zemích Evropské unie*. Zaří-prosinec , 2005. s.7. [on-line]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=20652.

²⁰ MOONS, Selwyn. *Economic Diplomacy*. [on-line]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://economicsanddiplomacy.blogspot.cz/2009/06/what-is-economic-diplomacy.html>.

2 Čínská ekonomická diplomacie

V roce 1978 spustil Deng Xiaoping řadu ekonomických reforem, které měly za cíl otevřít zemi ve prospěch mezinárodního kapitálového trhu a rovněž přímým zahraničním investicím. Zároveň byly zacíleny na vytvoření tržní ekonomie. Deng Xiaoping nikdy nebyl v pozici hlavy státu či premiéra, je však označován jako prvořadý a zásadní vůdce Čínské lidové republiky. Reformy trvaly pod jeho vedením až do roku 1992.

2.1 Vznik čínské ekonomické diplomacie

Čína díky změně globální politické struktury přišla s definicí ekonomické diplomacie, která je založena na komunikaci se sdělovacími prostředky a zároveň propojená s manipulací skrze propagandu. V průběhu času se přeměnila ve státní politiku. Po občanské válce v 50. letech se Čína nacházela ve složitém hospodářském a politickém vývoji, který je též nazýván jako „velký skok“. Mao Ce Tung dovedl pod svým vedením komunistickou stranu k vítězství po dvacetiletém boji nad nacionalistickou stranou, čímž došlo k vytvoření Čínské lidové republiky. Nacionalisté po porážce přesídlili na nedaleký ostrov Taiwan, kde došlo k založení nové vlády. Nově vytvořená taiwanská vláda zahájila reprezentaci země na mezinárodních konferencích, fórech a na jednáních OSN. Kdežto Mao Ce-Tungův režim se soustředil na vnitřní záležitosti a důkladně kontroloval život v Číně.

V roce 2009 přejmenovalo informační oddělení při Ministerstvu zahraničních věcí oddělení veřejné diplomacie na Úřad veřejné diplomacie a současně se vyjádřilo, že ekonomická diplomacie je nutná pro všeobecnou budoucnost země. První osoba zodpovědná za zavedení ekonomické diplomacie v Číně je Zhao Qizheng, který měl za úkol přetvořit negativní představy o Číně. Ty si svět právem vytvořil po masakru na Nebeském náměstí, uskutečněném v 90. letech.²¹,

²¹ Masakr na náměstí Nebeského klidu bylo násilné potlačení lidového povstání armádou v čínském hlavním městě Pekingu mezi 15. dubnem a 4. červnem 1989. Demonstrující požadovali demokratizaci společnosti, protesty ukončila armáda.

Na 17. kongresu Čínské komunistické strany prezident Hu Jintao vyjádřil svou podporu myšlenky ekonomické diplomacie a využití soft power jako nástroje zlepšující celkový dojem týkající se Číny ve světě. V roce 2009 na 11. konferenci čínských diplomatických velvyslanců působících v zahraničí, prezident Hu Jintao upozornil opět na důležitost ekonomické diplomacie, která může být použita jak pro politické účely, tak pro zvýšení ekonomické konkurenceschopnosti.²² V Latinské Americe využívá Čína soft power např. skrze pobočky jazykové školy nesoucí název Konfucius Institut. V dnešní době funguje více než 18 poboček, kde mají místní lidé možnost seznámit se s čínskou kulturou a naučit se jazyk.²³

2.2 Definice ekonomické diplomacie v podání Číny

Co se týče definice ekonomické diplomacie, je čínská v souladu s definicí mnoha západních národů. Avšak cíle ekonomické diplomacie jsou nesmírně rozdílné. V makroekonomickém hledisku si Čína stanovila jediný cíl, který spočíval v prokázání světu, že země je po 200 letech nepřítomnosti zpátky na světovém trhu a v ohromné síle. V zásadě primárním cílem ekonomické diplomacie je pokračující a neustálý růst čínské ekonomiky.

Čínská lidová republika začala využívat přímé zahraniční investice jako podnět pro ekonomický růst a současně otevřela velkou část ekonomiky investicím, což vedlo k plynoucím ziskům do země. Od doby, co byla v roce 1980 zavedena liberalizace ekonomiky, růst ekonomiky činí v průměru 10 % ročně.²⁴

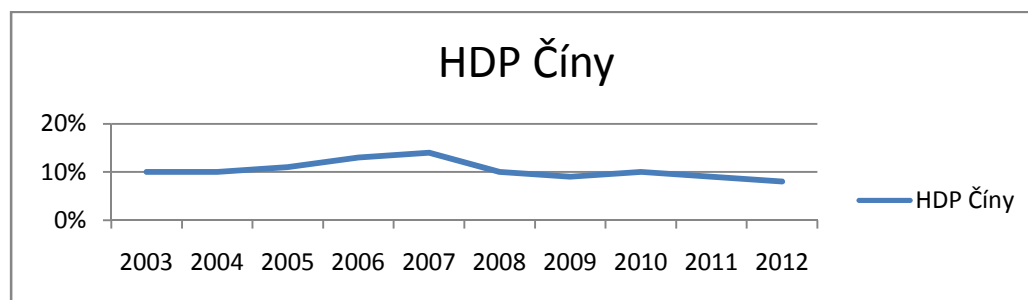
²² SIPA Capstone Project team. *Exploring Public and Economic Diplomacy*. s. 81-92.[on-line]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://new.sipa.columbia.edu/academics/workshops/documents/FORPUBLICATION_BAHDiplomacy_Report.pdf.

²³ ZHU, Zhiqun. *China's new diplomacy: rationale, strategies, and significance*. s.100.

²⁴ The World Bank. *GDP Growth (annual %)*. [on-line]. [cit. 2013-02-19] Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG>.

Díky vyššímu využití faktoru práce a zavádění velkého množství kapitálu byla čínská vláda schopna provést ambiciózní plány modernizace a urbanizace, které zajisté dopomohly ke snížení chudoby obyvatel na 2,4 % z hodnot pohybujících se kolem 4,6 % v roce 1998.²⁵

Graf 1: HDP Číny v %

Zdroj: The World Bank. *World DataBank, World Development Indicators*. 2013. [on-line]. [cit. 2013-04-05]. Dostupné z:

<http://databank.worldbank.org/data/views/reports/tableview.aspx?issshared=true&ispopular=country&pid=1>.

V dnešní době je růst čínské ekonomiky přibližně 8 % ročně a podle predikce Mezinárodního měnového fondu má dosahovat stejných hodnot i v roce 2013.²⁶ Za předpokladu, že si Čínská lidová republika udrží toto tempo růstu, IMF též předpovědělo, že by čínská ekonomika měla překonat a předstihnout ekonomiku Spojených států amerických do roku 2016. Zároveň by měla zaujmout místo největší ekonomiky na světě. Inflace klesla a dostala se na mírnější hodnoty. Předpovědi se sice liší a každá agentura vidí budoucí vývoj v jiném měřítku, čínský vzestup k ekonomické nadvládě ale zůstává nevyhnutelný díky velkému pracovnímu trhu, výhodné demografické poloze, stabilnímu tempu růstu a obrovským devizovým rezervám.²⁷ Nově nalezené uplatnění Číny jako celosvětové centra obchodu mělo silný vliv na uskutečňování a realizaci čínské zahraniční politiky. V důsledku rostoucího obchodu se zbytkem světa, předstihla Čína USA jako největší obchodující země. V roce 2006 Čína obchodovala pouze se 70 státy, zatímco USA se 127. O 6 let později už měla partnery ze 124 zemí.²⁸

²⁵ The World Bank. *Data-China*. [on-line]. [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: http://data.worldbank.org/country/china#cp_fin.

²⁶ Ibid.

²⁷ International Monetary Fund. *China Economic Outlook*. Únor, 2012. [on-line]. [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/country/CHN/rr/2012/020612.pdf>.

²⁸ Youtube.com. *China overtakes US as world's top trading partner*. [on-line]. [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=2i9i0rWz0aM>.

Již od roku 2002 usiluje Komunistická strana Číny o ekonomický růst. V důsledku realizace si stanovila 3 hlavní politické cíle:

1. Udržet si silné politické postavení v zemi.
2. Udržet národní teritoriální jednotnost a nestavět se do pozice hegemonu.
3. Zvýšit národní prestiž a moc v mezinárodních vztazích.

Díky rychlému tempu růstu v minulé dekádě a faktu, že se Čína nestala ekonomickou velmocí, se Peking nyní zaměřil na dosažení třetího bodu z daných cílů, tj. zlepšení čínské prestiže a větší moc v mezinárodních vztazích. Zájem o třetí bod projevil též prezident Hu Jintao, když zavedl používání nového termínu vládní politiky „pokojný vývoj“. Toto nahrazení naznačuje, že Čína vylučuje použití násilí do situace, pokud to bude nezbytně nutné k docílení jejích politických cílů. S touto ideou mimo jiné souhlasilo mnoho čínských politických špiček.

Velký zájem o spojenectví s Čínou dává zemi důvod vstoupit do nové fáze mezinárodních vztahů. Čína se rozhodla zavést novou ráznou zahraniční politiku využívající ve velké míře ekonomickou diplomacii. Proto využívá ohromné ekonomické prostředky, které ovlivňují ostatní země a nutí je k následování pročínské obchodní politiky. Vyjednává výhodné obchody se zbožím a využívá nátlakovou ekonomickou diplomacii k potrestání těch, kteří vzdorují čínským záměrům.

2.3 Cíle čínské ekonomické diplomacie

Po smrti Mao Ce-Tunga se stal Teng Siao Pching významnou a dominantní postavou země. Zastával pragmatický přístup v politické sféře. Celkově v 70. letech Čína prováděla rozsáhlé hospodářské reformy a navázala diplomatické styky s USA. Díky reformám prováděných v roce 1978 a politice „otevřených dveří“ spoléhala země na přímé zahraniční investice a hojně nabízela levnou pracovní sílu. V této době zvolila Čína strategii, která měla za cíl přilákat investory a investice do země. Díky této strategii mohla modernizovat a vybudovat infrastrukturu v Šanghaji a Pekingu. Podařilo se jim dokázat, že velká část zahraničních firem přesunula své výrobní procesy do Číny, kde mají jistotu využít právě levné pracovní síly. Země krom toho byla a je závislá na

zahraničních dovozech a vývozech, které jsou potřebné k financování pokračujícího ekonomického růstu. Je známo, že země silně spoléhající na zahraniční obchod a přísun přímých zahraničních investic nemají jinou šanci než provádět tuto útočnou ekonomickou diplomacii. V roce 2010 dosahovala čínská ekonomika hodnoty 5.92 mld. dolarů. Parita kupní síly, exporty a importy dosahovali procentní podíl 62 % HDP. Hodnota čínských exportů a importů ve srovnání s hodnotou zbytku světa se rovnala 62 % z čínského HDP. V roce 2011 dosáhla Čína hodnoty 7.32 mld dolarů.²⁹ Jako důsledek musí země spoléhat na světové trhy, aby si udržela svůj růst. Čína začala agresivní cestou ekonomické diplomacie zabezpečovat exporty a importy na nových trzích nebo je udržovat na stejné hodnotě. Toto je jeden z důvodů, proč země nerozlišuje mezi tradiční a ekonomickou diplomacií. Důležitým mezníkem pro Čínskou ekonomii byl též vstup do WTO v roce 2001. Země přehodnotila svou strategii a více otevřela svou ekonomiku světu. Začala investovat do zahraničních firem, a kupovat zahraniční aktiva.

Koneckonců všechna strategická rozhodnutí čínské vlády jsou spojena s ekonomikou. V zájmu ekonomického růstu si stanovila Čína sedm vedlejších cílů, které představují základ pro porozumění čínské ekonomické diplomacii³⁰:

1. Dokázat, že Čína je finanční, vojenská a světová velmoc, která využívá svoje ekonomické bohatství ve prospěch péče o obyvatelstvo.
2. Ukázat, že čínská ekonomika a nýnější politická situace (ekonomický vývoj bez politické liberalizace) může být dobrým modelem i pro další rozvojové země.
3. Přilákat obchodní kapitál a přímé zahraniční investice (PZI) do země a přesunout celosvětové finanční centrum na Asijský kontinent.
4. Ekonomicky a politicky izolovat Taiwan díky prosazování politiky „jedné Číny“. Pomocí finanční podpory a sankcí odměňovat či potrestat země, které se určitým způsobem staví proti přáním Pekingů.

²⁹ International Monetary Fund. *China Economic Outlook*. Únor, 2012. [on-line]. [cit. 2013-02-19].

Dostupné z: <http://www.imf.org/external/country/CHN/rr/2012/020612.pdf>.

³⁰ SIPA Capstone Project team. *Exploring Public and Economic Diplomacy*. s. 81-92.[on-line]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://new.sipa.columbia.edu/academics/workshops/documents/FORPUBLICATION_BAHDiplomacy_Report.pdf.

5. Utišit celosvětový strach a obavy, že se ekonomická síla změní ve vojenskou hegemonii. Čína též respektuje suverenitu sousedních států a zároveň s nimi udržuje dobré vztahy.

6. Snaha zabezpečit dodávky nezpracovaných materiálů a energií k zajištění narůstajících potřeb střední vrstvy v domácí ekonomice.

7. Presentovat zemi jako pomocný subjekt nově vznikajícím ekonomikám. Při příležitosti oslovení rozvíjejícího se světa se považuje za jižní národ.

Čína používá každého vedlejšího cíle pro přiblížení se pozici mírově rozvíjejícího se národa, který respektuje sousední státy. Mezitím se z něj stává mocný hráč v mezinárodním měřítku.

Zatímco Čína usiluje o dosažení respektu od všech národů, jejich zahraniční politické cíle se různí podle oblasti působení. Například Čína se nezaměřuje na provádění značné tržní politiky v regionu centrální Asie, kde HDP na obyvatele dosahuje malých hodnot a objem zahraničních investic představuje nepatrné hodnoty a raději nepreferuje prezentaci země jako celosvětové velmoci. Na druhou stranu upíná svou pozornost na kapitálově bohatá území, jako jsou Spojené státy americké či území západní Evropy. Zde se nesnaží zmírnit obavy těchto zemí z budoucnosti Číny jako globální velmoci.

Jelikož Čína vnímá Spojené státy americké jako svého hlavního ekonomického a diplomatického soupeře, začala hledat způsob, jakým by mohla přesunout centrum světového obchodu z Wall Street do Šanghaje. Aby se tak stalo, musí Čína přetahovat zahraniční kapitálové investice. Současně vytvořit příznivé obchodní prostředí pro obchodující země a dát jim podnět k přesunutí centrál a hlavních sídel do země. Tímto se země snaží vytvářet dojem zodpovědného ekonomického hráče a působit jako atraktivní místo a země na investování.

Tak, jak Čína postupně dosahuje ekonomické převahy, někteří její přímí sousedé a země v daném regionu začali klást odpor a projevovat nesouhlas s finanční oblastí, konkrétněji afér týkající se manipulace s měnou. Země se rozhodla bojovat proti tomuto znepokojení

využitím ekonomické diplomacie a snaží se též změnit všeobecně rozšířené vnímání, že země je brána jako budoucí hegemon.³¹

Čína vzápětí projevuje silný zájem o Afriku a území Latinské Ameriky, protože tyto regiony jsou velice bohaté na nerostné suroviny, na kterých je Čína závislá, a které současně vyhledává. Tento nedostatek surovin vedl zemi k uzavření několika pochybných dohod s mnoha národy, například se Súdánem ohledně práv na ropu. Čína nicméně užívá v Africe své ekonomické nástroje, aby vytvořila dojem náhradního partnera v záležitostech rozvoje kontinentu. Toto vše provádí v naději snížit vliv západních mocností v těchto zemích. Zvýhodněné či bezúročné půjčky poskytuje ve velké míře však za účelem získání licencí k těžbě ropy. Jako podporovatel afrického a latinskoamerického rozvoje dostává také možnost využít výhodné obchody a dohody.

2.4 Čínská obchodní strategie

V důsledku dosažení cílů ekonomické diplomacie zapojila Čína různé strategie spočívající na mikro- a makroekonomické úrovni. Na mikroekonomické úrovni se země soustředí hlavně na vnitřní aspekty. Klade důraz na spolupráci Ministerstva obchodu s Ministerstvem zahraničních věcí a sjednocení zahraniční politiky s ekonomickými a finančními cíli. V makroekonomickém pohledu užívá Čína volného obchodu, úvěrů, embarg, nadnárodních investic a další mechanismy, které prosazují cíle zahraniční politiky. Na základě tohoto pohledu můžeme rozdělit čínskou ekonomickou diplomacii do tří kategorií³²:

1. Výhodné půjčky
2. Kapitálové investice
3. Propagace Číny v zahraničí

³¹The New York Times. "China Threat" or a "Peaceful Rise of China"? [on-line]. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z <http://nytimes.com/ref/college/coll-china-politics007.html>.

³² Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. *China's Independent Foreign Policy of Peace*. 2003. [on-line]. [cit. 2013-02-22]. Dostupný z: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/wjzc/t24881.shtml>.

2.4.1 Výhodné půjčky

Rozvojová pomoc dle vzoru Západu a Evropy je poskytována většinou skrz nevládní organizace. Jedná se o konkrétní finanční pomoc týkající se rozvoje a problematiky lidských práv. Poskytnutá pomoc nemá zpětnou vazbu na ekonomiku poskytující země. Tento systém se velice liší od čínského pojetí, které chápe pomoc jako úmyslný a strategický nástroj vlastní ekonomické diplomacie. Zahraniční pomoc se skládá z nízkouročených půjček. Finanční prostředky jsou z velké části poskytovány z MOFCOM, MoF a příležitostně z Vývozní a dovozní banky. V případě poskytnutí pomoci jiným státům požaduje Čína záruku, že polovina lidského a materiálního kapitálu bude pocházet z její země. Toto opatření zajišťuje návratnost kapitálu do země původu. Celkový přístup k poskytování pomoci je diametrálně rozdílný od přístupu USA či Evropy.

Skrze poskytování rychlých půjček a výstavbu objektů pro veřejné využití posiluje Čína svou ekonomiku a diplomatické vztahy s přijímající zemí. Zároveň dokazuje sebranost zahraniční politiky a ekonomické diplomacie. Převážně se soustředí na budování symbolů národních zájmů a infrastruktury. Tyto změny a vynaložené investice jsou lehce viditelné a přináší poskytující zemi vděk a uznání obyvatelstva. Takto Čína vybudovala školy, nemocnice, vládní budovy a zlepšila infrastrukturu převážně na území Afriky. Na oplátku za tuto pomoc získala spolupráci ze strany Afriky v diplomatických záležitostech a zajištění energetických a nerostných zdrojů.³³

Vedle přímé pomoci používá země též další taktiku ekonomické diplomacie, čímž je odpuštění dluhu či půjček. Navíc využívá unikátní regionální strategii zacílenou na vyvrácení obav týkající se čínské ekonomické nadvlády. Vláda též začala vykupovat přebytky zemědělské produkce ze sousedních zemí, to má být nápomocno k zajištění cenové stability a zároveň zabezpečit čínské obyvatelstvo.

³³CRS, LUM, Thomas. *China's Foreign Aid Activities in Africa, Latin America and Southeast Asia*. 2009. [on-line]. [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.fas.org/sgp/crs/row/R40361.pdf>.

2.4.2 Kapitálové investice

V roce 2007 založila GoC Čínskou investiční organizaci jako Suverénní majetkový fond. CIC je investiční organizace plně vlastněná státem, řídí se zákony Čínské lidové republiky a její hlavní sídlo se nachází v Pekingu. Jejím posláním je poskytování dlouhodobých investic, které zajišťují nejvyšší výnosnost ve prospěch jejich akcionářů. Zpočátku se skládal z 200 mld. USD pocházející z devizových rezerv a v roce 2010 byl brán jako jeden z největších světových majetkových fondů s vlastním kapitálem ve výši 410 mld. USD.³⁴ Z tohoto důvodu mnoho amerických politiků vyjádřilo obavy ohledně podpory „státního kapitalismu“ ze strany CIC. Pomocí státem kontrolovaných aktiv mohou zajišťovat podíly po celém světě v tak strategických oblastech jako telekomunikace, energetický sektor a finanční služby. Obavy amerických politiků nebyly neopodstatněné. Již v roce 2009 držel CIC podíly v 82 významných amerických podnicích jako Apple, Bank of America, Burlington, Wells Fargo a další, to vše v celkové hodnotě 9.627 mld. USD.³⁵ Tím si země nepřímou cestou zajistila přístup k finančním aktivům a informacím, které může využít ve svůj politický a ekonomický prospěch. Jelikož má čínská vláda též zájem o podíly ve společnostech, které mají přístup k přírodním zdrojům, našla cestu jak získávat podíly právě v nich. Potřebný kapitál poskytuje ze státních peněz domácím čínským společnostem v soukromém vlastnictví a nechá je získat podíly v cizí společnosti. V tomto případě je jasné, že vláda využívá CIC nejen z obchodních záměrů, ale též pro lepší geopolitické umístění. Strategií „Going Global“ se Čína vyhýbá přímým sporům s ostatními vládami a zajišťuje si moc nad tamějšími společnostmi. Získání podílů jí zaručí přírodní zdroje i přístup k zahraniční ekonomice.

³⁴China Investment Corporation. *Overview*. 2008. [on-line]. [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: http://www.china-inv.cn/cicen/about_cic/aboutcic_overview.html.

³⁵ CRS, MARTIN, Michael F. *China's Sovereign Wealth Fund: Developments and Policy Implications*. Září, 2010. [on-line]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.fas.org/sgp/crs/row/R41441.pdf>.

2.4.3 Propagace Číny v zahraničí

V celosvětovém měřítku je známo, že Čína dlouhodobě podhodnocuje svou měnu v důsledku podpoření vlastních exportů. Výsledky této strategie jsou prospěšné právě pro Čínu, která zaplavuje trh levnými výrobky. I přes snahy některých národů zabránit čínským dovozům, jejichž následkem dochází k vytlačování místních podniků a úbytku pracovních míst, si Čína zachovává velice příznivou hodnotu vývozu. Země se též nachází pod velkým tlakem ohledně nesrovnalostí s HDP. V roce 2005 Čína přiznala podhodnocování ukazatelů potřebných k výpočtu národního HDP, v důsledku toho bylo čínské HDP menší než původní. Mezinárodní společenství toto považuje jako předem vypočítaný a cílevědomý krok vedoucí k apreciaci Juanu, udržení silných exportů a zachování pokračujícího růstu ekonomiky.

Tak jako ve většině zemí je za implementaci zahraniční politiky a udržování čínských diplomatických vztahů odpovědné Ministerstvo zahraničních věcí. Rozdíl oproti ostatním zemím se nachází ve skutečnosti, že MFA není pověřeno prvotním ztvárněním zahraniční politiky, které má na starost Malá vedoucí skupina zahraničních styků.³⁶ Vedle FALSG se na tvorbě této politiky podílí Komunistická strana Číny za pomoci Státního výboru Politbyra, která je nejvyšším orgánem čínské vlády.³⁷ Další orgán, který je pověřený prováděním ekonomické diplomacie, je Asociace čínského lidového přátelství se zahraničím, která je využívána čínskou vládou k prosazování nevládní ekonomické spolupráce s ostatními zeměmi, což obsahuje spolupráci v obchodě, investicích, vzdělání a vědě, technologiích a vzájemné výměně kvalifikované pracovní síly.³⁸

³⁶ Anglický název Foreign Affairs Leading Small Group.

³⁷ JAKOBSON, Linda, KNOX, Dean. *New Foreign Policy actors in China*. Sipri, 2010. [on-line]. [cit. 2013-03-24]. s. 4-12. ISBN 978-91-85114-63-4. Dostupné z: <http://books.sipri.org/files/PP/SIPRIIPP26.pdf>.

³⁸ The Chinese People's Association for Friendship with Foreign Countries. *The Association-about us*. [on-line]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://en.cpaffc.org.cn/introduction/agrintr.html>.

3 Ekonomická diplomacie Číny v Africe

Navzdory velké vzdálenosti Číny a afrického kontinentu můžeme první náznaky vzájemného obchodu a bilaterálních vztahů pozorovat již v 10. století před naším letopočtem. Avšak nejvýznamnější rozvoj zaznamenaly čínsko-africké vztahy až po druhé světové válce. Čínská lidová republika vznikla v roce 1949. V roce 1955 se konala Afro-asijská konference na území Indonésie, kde též jedním z účastníků byla i Čína. Na závěr konference vyjádřili účastníci svůj odpor vůči kolonialismu, rasové diskriminaci a rozhodli se dodržovat principy politického mírového soužití. Mimo tato přání došlo též k přijetí pěti Bandungských principů. Principy se zabývají respektováním státních suverenity, rovností národů, nevměšováním se do státních záležitostí, neplněním státních zájmů skrze vojenskou sílu, vzájemnou spolupráci a dodržováním stanovených mezinárodních pravidel.³⁹ Na přelomu 50. a 60. let došlo k povstání v afrických zemích, které bojovaly proti kolonialismu. Čínská pomoc i zde byla založena na politických záměrech, které se změnily až v 90. letech.

3.1 Vývoj čínsko-afrických vztahů

Od roku 1970 je Čína plně přítomna na africkém kontinentu a pomocí velkého počtu zahraničních návštěv si udržuje diplomatické vztahy s mnoha africkými státy. Země původně zaměřovala svoji zahraniční pomoc po vzoru Západu na budování veřejných projektů, technickou pomoc a následné vzdělávání obyvatel. V průběhu těchto let financovala několik projektů konkrétněji v oblasti zdravotnictví, školství a infrastruktury. Čína má výhodu ve svém postavení, jelikož nikdy nebyla v pozici kolonizátora, a africký kontinent vítá její pomoc. Jelikož preferuje strategii win-win, čínská pomoc tedy není pouze jednostranná a Afrika je vstřícná k čínským aktivitám na mezinárodní úrovni. Velká podpora ze strany Afriky se výrazně projevila v roce 1971 na půdě OSN, kdy Valné shromáždění Rady bezpečnosti vyloučilo Čínskou republiku⁴⁰, která byla

³⁹ STRAUSS, Julia C. *The Past in the Present: Historical and Rhetorical Lineages in China's Relations with Afrika*. s.782.

⁴⁰ Dále jen Taiwan.

nahrazena Čínskou lidovou republikou. Zároveň i Spojené státy americké přehodnotily politiku Pekingů a v roce 1978 uznaly suverenitu Čínské lidové republiky.⁴¹

Po smrti vládce Mao Ce- Tunga zvolila země jiné směřování své ekonomiky a vyvinula snahy přispívající k vybudování tržní ekonomiky. V tomto ohledu začala provádět tržní reformy. Aby mohla konkurovat světovým výrobkům, musela zavést nové moderní technologie, které právě USA a západní státy mohly poskytnout. Z důvodu absence vyspělých technologií neměly vztahy mezi Čínou a Afrikou takovou sílu.

Postupem času získávala Čína dominantní postavení a stavěla se do pozice konkurenta Spojených států amerických. S koncem studené války došlo i ke změně úhlu pohledu na africký kontinent ze strany západu, který již neměl takový zájem se na území angažovat.⁴² Čína využila zeslabujícího se zájmu a začala vyvíjet intenzivní snahy směřující k pevnějším vztahům s Afrikou.

Velmoc si stanovila v Africe dosáhnout co největší diplomatické izolace Taiwanu ze strany afrických zemí. Skrze poskytování výhodných půjček, zahraniční pomoci a investic země očekává, že státy nacházející se na kontinentu Afrika budou postupně Taiwan diplomaticky opouštět. V dnešní době pouze 4 subsaharské země udržují diplomatické styky s Taiwanem. Mezi ně patří Burkina Faso, Gambie, Svazijsko a stát Svátý Tomáš a Princův ostrov. Důsledkem postupného opouštění od diplomatických vztahů s Taiwanem posiluje Čína svou politiku „jedné Číny“. Příklad úspěšného izolování Taiwanu můžeme vidět již na bývalém prezidentovi Malawi, Bingu wa Mutharika. V roce 2007 nabídla Čína Malawi ekonomickou pomoc v hodnotě 6 mld. USD, vzápětí na počátku roku 2008 Malawi ukončila své diplomatické styky s Taiwanem a navázala nové s Čínskou lidovou republikou.⁴³

⁴¹ SÝKORA, Karel. Čína a Taiwan. Prosinec, 2010. [on-line]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://karelsykora.blog.idnes.cz/c/166608/Cina-a-Taiwan.html>.

⁴² KVÁČA, Vladimír, Vladimíra KNOTKOVÁ a Jan KOCHAN. *Ropné zásoby v subsaharské Africe: a jejich vliv na utváření světové politiky*. V Tribunu EU vyd. 1. Brno: Tribun EU, 2009, s.171-172.

⁴³ REUTERS, JENNINGS, Ralph. *Taiwan says can't match China's aid offer to Malawi*. 2008. [on-line]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2008/01/08/us-taiwan-china-malawi-idU5TP24856520080108>.

3.2 Vzájemný obchod Číny a Afriky

Se zvětšujícím se ekonomickým růstem a nevelkou zásobou surovin na domácí půdě se Čína stává více závislá na dovozech. Díky dlouhotrvající nestabilitě na Blízkém východě a velké závislosti, vyvíjí země velké snahy zabezpečit si energie do budoucna skrze diverzifikaci energetických zdrojů. Zaměřuje se na jednání s dalšími zeměmi, čímž vynakládá snahy na snížení své závislosti právě na Blízkém východě. Dovozy plynoucí do země z afrických zemí netvoří největší část z celkové hodnoty dovozů, ale mají nezastupitelný význam z hlediska komodit. Celkový obchod s Afrikou se podílí pouze 4 % na obchodní bilanci Číny a podle statistik dosáhl obchod v loňském roce hodnoty 166 mld. USD.⁴⁴ Mezi nejčastější komodity dovážené do Číny je ropa, zemní plyn, nerostné suroviny a zemědělské výrobky. Naopak komodity dovážené do Afriky jsou produkty zpracovatelského průmyslu. Afrika raději dováží levné výrobky z Číny, místo aby se soustředila na vlastní domácí rozvoj. Následkem posilování měny ztrácí africké státy svoji konkurenceschopnost. Tento stav nelze dlouho udržet a experti varují před tzv. „Holandskou nemocí“.⁴⁵

Cíl, který si země stanovily na ministerské radě FOCAC- překonat do roku 2010 hranici 100 mld. USD, se podařilo překonat již v roce 2008. Po 10 letech nepřetržitého růstu zažila Čína v roce 2009 pokles následkem světové ekonomické krize. Zpomalení ekonomiky bylo následováno i nižším objemem vzájemného obchodu a investic v délce 6 měsíců, ne však v takovém objemu jako u ostatních národů.

Díky politické nestálosti, častým válečným konfliktům a velké chudobě jsou ostatní národy ohledně investování na dané území zdrženlivější. Jelikož Čína udržuje s Afrikou přátelské vztahy a území má potenciál jí nabídnout kvalitní suroviny, nebojí se Čína v Africe podnikat. Z důvodu rychle rozvíjejícího se průmyslu nemá Čína dostatek kvalitní půdy pro oblast zemědělství. S růstem čínského obyvatelstva⁴⁶ je země současně nucena zaměřit se kromě dovozu nerostných surovin i na import zemědělských produktů. V této

⁴⁴ The China Analyst. *Regional Focus: CHINA-AFRICA*. [on-line]. [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: <http://www.thebeijingaxis.com/tca/editions/the-china-analyst-apr-2012/123>.

⁴⁵ SIEFF, Michelle. *The Dutch Disease in Africa*. 2007. [on-line]. [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.nysun.com/arts/dutch-disease-in-africa/55946/>.

⁴⁶ Predikce na rok 2026 představuje 1,4 mld. obyvatel. Zdroj: <http://www.forbes.com/global/2012/0806/current-events-population-child-policy-china-india-lee-kuan-yew.html>.

oblasti mají africké státy výhodu. Zdejší průmysl není tolik rozprostřený a země vlastní kvalitní a zároveň nevyužitou půdu.

Čína se svojí politikou snaží diverzifikovat dodávky komodit, vytvořit si zásobu ropy a předejít možnému ropnému šoku. Obchoduje s velkým počtem afrických států, přesto největší hodnoty dosahují obchody mezi Angolou, Nigérií, Súdánem, Egyptem a JAR. Můžeme vyzdvihnout příklad obchodní bilanci Angoly, která díky velkým hodnotám vývozu ropy dosahuje značných přebytků.

Pokud budeme srovnávat komoditní strukturu dovozů a vývozů jednotlivých zemí, nemůže si nevšimnout, že Čína ve většině případů dováží nerostné suroviny bez přidané hodnoty, jedná se o měď, platinu, železo či zemědělské produkty. Na druhé straně díky rostoucí ekonomice Afriky a koupěschopnosti, dováží africké státy nemalé množství výrobků s přidanou hodnotou jako stroje, dopravní zařízení, elektrické zařízení. Další komoditou s velkým podílem jsou textilie. Důkazem rostoucího obchodu je skutečnost, že vzrůst obchodu činil kolem 40 % mezi rokem 2010 a 2011, celková hodnota obchodu tv roce 2010 představovala 114 mld. USD.⁴⁷ Mezi země, které nejvíce dovážejí z Číny, patří JAR a Nigérie.

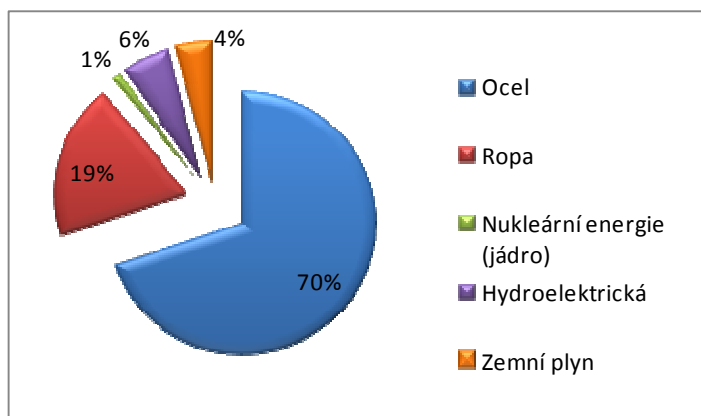
Během let došlo též ke změně největších obchodních partnerů Afriky. V roce 2000 prvenství drželo USA a Francie, zatímco v roce 2009 si prvenství vydobyla Čína, která překonala USA i Francii.

3.2.1 Energie

Podle Energetické agentury zaujímá země druhé místo ve spotřebě ropy a první místo v celosvětové spotřebě energií. Od 90. let došlo v Číně k výraznému rozvoji. Díky rychlému ekonomickému růstu a hladu po surovinách přestala být země soběstačná z vlastních zásob. Od roku 2009 se dá klasifikovat i jako druhý největší čistý importér ropy na světě. Neméně důležitou komoditou je i zemní plyn. Jelikož jeho potřeba v zemi roste, zahájila Čína výstavbu ropovodů a dovoz zkapalněného plynu. Dále také země patří ke světové špičce v produkci a spotřebě oceli. Na následujícím grafu je znázorněna celková spotřeba energií Číny.

⁴⁷ CSIS, Center for Strategic and International Studies. *Africa, China, the United States, and Oil*. 2013. [online]. [cit.2013-02-20]. Dostupné z: <http://csis.org/story/africa-china-united-states-and-oil>.

Graf 2: Spotřeba energií rok 2011

Zdroj: Chinawaterrisk.org. *Biofuels: China- The next major producer*. Duben, 2012. [on-line]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://chinawaterrisk.org/opinions/biofuels-china-next-major-producer/>.

3.2.1.1 Význam ropy v mezinárodním obchodě

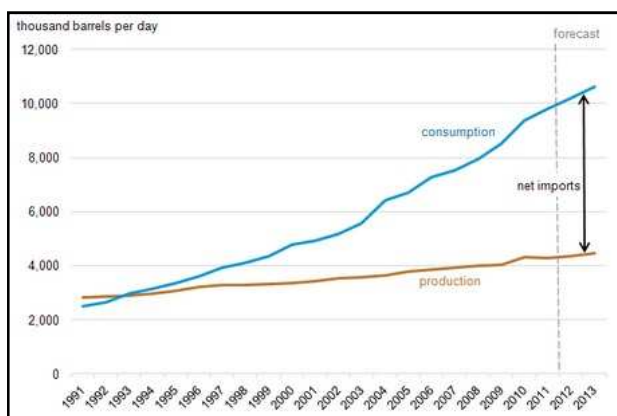
Dle statistik vyplývá, že na území Afriky se nachází přes 9% celosvětové zásoby ropy.⁴⁸ Ze statistik za rok 2011 Čína v průměru vyprodukovala 4,3 mil. barelů denně. Do konce roku 2013 se předpokládá, že by celková produkce měla vzrůst o 170 tisíc barelů na necelých 4,5 mil. barelů denně. Roku 2035 očekávaná hranice produkce ropy dosahuje 4,7 milionů barelů denně. V roce 2011 čínská poptávka rostla zejména v oblasti výroby a země byla nucena dovážet 5,5 milionů barelů denně.⁴⁹ Z důvodu dopadu globální finanční krize a celosvětového ekonomického poklesu se čínská spotřeba se v roce 2011 zmírnila. Oproti roku 2010 došlo k navýšení „pouze o 10 %“. V roce 2012 došlo k výraznému zvětšení hodnot importů a bylo dováženo 6 mil. barelů denně. Předpovědi týkající se dovozů značí, že by se import měl zvýšit do konce roku 2013 o 0.8 mil. barelů denně.⁵⁰ Předpoklad ohledně roku 2035 vypovídá, že 75 % surové ropy z celkové čínské spotřeby bude muset být dováženo z ostatních států.

⁴⁸ CSIS, Center for Strategic and International Studies. *Africa, China, the United States, and Oil*. 2013. [on-line]. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://csis.org/story/africa-china-united-states-and-oil>.

⁴⁹ U.S. Energy Information Administration. *Countries-China*. Září, 2012. [on-line]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=CH>.

⁵⁰ U.S. Energy Information Administration. *Countries-China*. Září, 2012. [on-line]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=CH>.

Graf 3: Čínská produkce a spotřeba v letech 1990-2013

Zdroj: EIA. *Countries, China, Background*. Září, 2012. [on-line] [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=CH>.

Za regulaci a strategii v oblasti čínských energií, implementaci národní politiky a řízení domácího obchodu s energiemi je zodpovědná Národní komise pro rozvoj spolu s Národní správou energie.

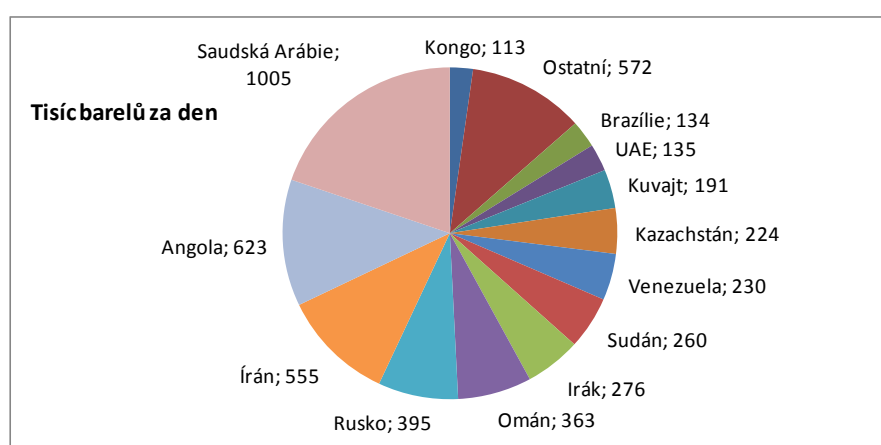
Zásadní vliv v energetickém sektoru však představují čínské národní společnosti, které působí ve velké míře v Africe. Jejich cílem je získávání podílů afrických těžebních společností. Jedná se o polostátní CNPC spolu se Sinopec a státem vlastněné CNOOC. CNPC je zodpovědná primárně za sjednocení sektoru, Sinopec se převážně soustředí na rafinování a distribuci. CNOOC je zodpovědná za nalézání nových offshore nalezišť a produkci.⁵¹ Působení čínských těžebních společností na kontinentu Afrika má charakter strategie win-win. Společnosti zprostředkovávají humanitární pomoc, podílí se na budování infrastruktury a vzdělávají zaměstnance.

Ačkoli africké státy, zejména Angola, se v posledních letech začaly podílet na dovozu ropy do Číny, zůstává Střední východ do dnešní doby nejrozsáhlejší zdroj a dovozce surové ropy. Střední východ představuje přes 50 % celkového dovozu. Národní společnosti se snaží diverzifikovat dovoz do různých regionů skrze zahraniční investice a dlouhodobé smlouvy. V roce 2011 Afrika zásobovala Čínu dovozy v denní hodnotě 1,2 milionu barelů, což představuje 24 % z celkového dovozu. Saudská Arábie spolu s

⁵¹ SIPA Capstone Project team. *Exploring Public and Economic Diplomacy*. s. 81-92.[on-line]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://new.sipa.columbia.edu/academics/workshops/documents/FORPUBLICATION_BAHDiplomacy_Report.pdf.

Angolou se řadí mezi dva největší importéry, kteří zabezpečují společně $\frac{1}{3}$ afrického dovozu. Súdán a Jižní Súdán byly do roku 2012 brány jako významní exportéři do Číny.⁵² Avšak z důvodu politických konfliktů ohledně zdrojů ropy mezi těmito státy byl vývoz do Číny zastaven. Dále země snížila dovoz íránské ropy, která pro Čínu představovala třetí největší hodnotu importu, na základě sporu mezi Sinopec a Státní íránskou společností. Export ze Súdánu, Jižního Súdánu a Íránu klesl z denních 260 000 barelů na nulu. Čína ztráty podílů z ropy nahradila vyššími importy ze Středního východu, Venezuely, Ruska a Angoly.⁵³

Graf 4: Čínský import ropy dle zemí, 2011

Zdroj: EIA. *Countries, China, Background*. Září, 2012. [on-line]. [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=CH>.

V roce 2009 nejvíce čínských zahraničních investic šlo právě do Súdánu. CNPC vlastní v zemi 40 % konsorcia Greater Nile Petroleum Operating Company spolu s podíly Indie, Malajsie a Súdánu. CNPC dále investovala více než 8 mld USD do ropného sektoru a podílela se na výstavbě ropovodů. Sinopec, která působila též v Súdánu vystavěla ropovod o délce 1500 km vedoucí z ropných polí do přístavu Port Súdán na pobřeží Rudého moře. V tomto přístavu vystavěla Čína při té příležitosti nový terminál sloužící pro tankery dovážející surovou ropu do země. Za poskytnutou vojenskou pomoc získala Čína práva na těžbu a průzkum na území Nigérie v hodnotě 4 mld. USD.

⁵² U.S. Energy Information Administration. *Countries-China*. Září, 2012. [on-line]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=CH>.

⁵³ U.S. Energy Information Administration. *Countries-China*. Září, 2012. [on-line]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=CH>.

3.3 Financování pomoci čínskými státními institucemi

Poskytovaná státní pomoc je povětšinou z rozpočtu MOFCOM, EXIM Bank a Čínské rozvojové banky. Obě banky jsou řízeny Státní radou ČLR. Pomoc je převážně poskytována skrze kapitálové toky a půjčky, které mají výhodnější podmínky a nižší úrokovou míru. Dále země založila Čínsko-Africký rozvojový fond o velikosti 5 mld.USD. Ten používá jako jeden z mnoha nástrojů ekonomické diplomacie napomáhající rozvoji spolupráce mezi zeměmi, který zároveň podporuje i ekonomický rozvoj. Fond využívá státní investice převedené do soukromých čínských podniků, které obchodují v Africe. Tyto podniky na kontinentu Afrika přispívají z peněz získaných od CADFund do infrastruktury a podílejí se na řízení významných podniků. Primárně se zaměřují na investice do oblasti přírodních zdrojů a energetického průmyslu, které jsou velice potřebné pro čínskou ekonomiku. Na co sama vláda upozornila, je fakt, že investice nebudou rozdělovány podle národů a jejich potřeb, nýbrž podle principů tržní ekonomiky skrze privátní sektor.

Čína se nejvíce zajímá o země Súdán, Nigérie, Etiopie a Angola. Na oplátku za velké investice do infrastruktury v těchto oblastech, prováděných pomocí výhodných půjček, si země zajišťuje spolehlivé zdroje a bezpečný přístup k surové ropě.

Jelikož země disponuje velkou hodnotou devizových rezerv, využívá Čína EXIM Bank při poskytování zvýhodněných půjček a výhodných úvěrů odběratelům. Banka byla založena v roce 1994, je plně vlastněna čínskou vládou a její hlavní účel je propagace sino-afrického přátelství a podpora obchodní spolupráce. Pro poskytnutí půjčky musí žadatel splnit náročné podmínky. Daný projekt musí mít pozitivní vliv na africké státy, vnitřní rozvoj, usnadnit Číně získávání nerostných surovin a zlehčit firmám expanzi na africký trh.⁵⁴

Prosazující čínskou spolupráci a obchod je též i China Export and Credit Insurance Company. Společnost byla založena roku 2001 s cílem pojistit čínský export se zbožím proti rizikům nezaplacení. V dnešní době poskytuje pojištění na středně a dlouhodobé vývozní úvěry, investice plynoucí do zahraničí spolu s domácími investicemi, dluhopisy a záruky týkající se zahraničního obchodu. Koncem roku 2011 instituce podpořila exporty,

⁵⁴ China Exim Bank. *The Export-Import Bank of China*. [on-line]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://english.eximbank.gov.cn/profile/intro.shtml>.

domácí trh a investice v celkové výši 741.84 mld. USD. SINOSURE pokračuje v prosazování čínské strategie „Going Global“ a zajišťuje ekonomický růst spolu a napomáhá zaměstnanosti.⁵⁵

Zásadním mezníkem pro zajištění pevnější spolupráce mezi Čínou a Afrikou byl rok 2000, kdy Čína iniciovala založení Fóra pro čínsko-africkou spolupráci. Sdružení operuje konáním ministerských konferencí. Doposud došlo ke zorganizování pěti ministerských konferencí s 3-letým odstupem od data konání. Principem poradenství došlo ke specifikování budoucího postupu v oblasti vzájemné spolupráce a cílů. Nejdůležitějším cílem je tedy neustále se prohlubující partnerství. Fórum čítá celkem 49 členů, kteří udržují diplomatické styky s Čínou. Jedním z cílů, které si FOCAC stanovilo splnit, bylo odstranění celní sazby u nejméně rozvinutých zemí a tím zvýšit i objem exportovaného zboží.⁵⁶ Od roku 2005, je plán zavedena anulová sazba je přiřazena k více než 4700 položkám. Došlo ke splnění cíle a export se zvýšil. V roce 2009 nejméně rozvinuté země uskutečnily export v hodnotě 25 mld. USD. Dalším specifickým cílem bylo vytvořit v Zambii, Etiopii, Mauriciu, a Nigérii speciální ekonomické zóny za účelem zvýšení investic.⁵⁷

Zvýhodněné půjčky mají za cíl pomoci africkým státům a zatraktivnit je pro zahraniční investory. Díky nízkým úrokovým sazbám nejsou tak náročné jako úroky od jiných bank.⁵⁸ Negativní vliv mají ale dodatečné podmínky kladené ze strany Číny. Čínské podniky si povětšinou najmou pracovní sílu ze své domácí země a africké přicházejí o pracovní místa a spojené příležitosti.

⁵⁵ China Export and Credit Insurance Corporation. *Company Profile*. Sinasure. [on-line]. [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.sinasure.com.cn/sinasure/english/Company%20Profile.html>.

⁵⁶ HORÁLEK, Adam. *Geografie Číny – Geopolitika a zahraniční vztahy*. 2009. [on-line]. [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: http://oldkas.upol.cz/PDF/5_Geopolitika.pdf.

⁵⁷ ZARENDA, Harry. *Special Missing Zones in South Africa's Policy on Special Economic Zones*. Tralac, 2012. [on-line]. [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.tralac.org/files/2012/10/S12TB042012-Zarenda-SpecialMissingZones-SA-Policy-SpecialEconomicZones-fin-2012101.pdf>.

⁵⁸ Úroková sazba čínské půjčky 1,25% - 1,75%, ostatní banky poskytují okolo 2,5%.

3.4 Přímé zahraniční investice

V oblasti zahraničních investic je Čína velice úspěšná. Před samotným vstupem do WTO investovala do afrických trhů za účelem vyhnout se omezením a kvótám, které byly na jejich výrobky uvaleny při exportu do členských států WTO. Skrze trhy využívala přístup, který má Afrika díky svému nerozvinuté ekonomice. Po vstupu do WTO se Číně otevřely celosvětové trhy a omezení či kvóty již nebyly dále uvaleny na čínské výrobky. V tomto okamžiku přestala Čína využívat Afriku, ale zaměřila na budování speciálních ekonomických zón. Současně došlo i ke změně oblastí kam plynou čínské investice. Z hlediska struktury vláda zaměřuje své investice nejvíce do oblasti nerostných surovin, textilního průmyslu, rozvoje infrastruktury a stavebnictví. Novou oblastí se stalo zemědělství. Investice nejčastěji plynou na africké území skrze střední podnikatele.

Cílem čínských státních investic na kontinentu Afrika nejsou okamžitě plynoucí zisky, nýbrž kontinuální spolupráce v delším časovém měřítku přinášející pozitivní vliv pro obě země. Přestože africký trh není tak rozvinutý a v celosvětovém měřítku nepřestavují čínské PZI velký podíl v zemi, Čína našla v Africe nové tržní možnosti odbytu svých výrobků. Investicemi do stavby továren tvoří Čína možná nová pracovní místa a v tomto směru se snaží snížit nezaměstnanost.

Na území Afriky plyne 15 % celkových čínských toků, nejvíce PZI se stále soustředí do Asie, což představuje 25 % investic a Latinské Ameriky s 19% podílem. Jak si můžeme všimnout z tabulky 1, celková hodnota investic plynoucí do Afriky se čtyřnásobila.⁵⁹

Země dále využívá výhodu nepříliš velkého zájmu amerických společností o politicky nestabilní území v Africe, jako je Súdán či Zimbabwe. Na rozdíl od čínského principu nevměšování se do afrických politik, americké společnosti nesouhlasí s porušováním lidských práv.

⁵⁹ The Heritage Foundation. *Chinese Outward Investment: More opportunity than danger*. [on-line]. [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: <http://www.heritage.org/research/reports/2011/07/chinese-outward-investment-more-opportunity-than-danger>.

Tabulka 1: Celkový tok čínských investic do Afriky za období 2006 - 2010

Mil.USD	2006	2007	2008	2009	2010
Afrika	519.86	1574.31	5490.55	1438.87	2111.99
% podíl PZI	2006	2007	2008	2009	2010
Afrika	2,9	5,9	9,8	2,5	3,1

Zdroj: MOFCOM. 2010, *Statistical Bullentin of China's Outward Foreign Direct Investment*. 2010. [on-line]. [cit. 2014-03-29]. Dostupné z.

<http://images.mofcom.gov.cn/hzs/accessory/201109/1316069658609.pdf>.

Díky stále větší kritice čínské politiky probíhající na území Afriky se země snaží vylepšit svou image skrze budováním speciálních ekonomických zón. Zóny jsou součástí čínské strategie „Going Global“. Čína má bohaté zkušenosti se zřizováním těchto speciálních území. Jen na svém území jich od roku 1979 vybudovala na 100 v různých podobách. Prostřednictvím těchto zón dokázala Čína přilákat na své území zahraniční investice a kapitál. Jedinou zvláštností těchto zón na africkém území je skutečnost, že zřizovatel je čínská vláda nikoli africká. Tato speciální území mají na regionální, národní a světové úrovni provádět a starat se o preferenční politiku rozvoje průmyslu a technologií.⁶⁰ Samo MOFCOM hojně preferuje investice čínských podniků právě do těchto oblastí. Působením čínských podniků dochází zároveň i ke snižování politické nestability země. Můžeme tedy konstatovat, že budováním SEZ napomáhá Čína těmto územím přeměnit agrární oblast průmyslovou. Africe se i nově naskytuje přístup k vyspělým technologiím a s růstem průmyslu zároveň dochází i k vytváření nových pracovních míst, které vedou ke snižování všudypřítomné nezaměstnanosti.⁶¹

⁶⁰ BRAUTIGAM, Deborah, FAROLE, Thomas, XIAOYANG, Tang. *China's Investment in African Special Economic Zones: Prospects, Challenges, and Opportunities*. Březen, 2010. [on-line]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z:

<https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/10202/536820BRI0EP50Box345623B001PUBLIC1.pdf?sequence=1>.

⁶¹ ROTBERG, Robert I. *China into Africa: trade, aid, and influence*. s.143.

Tabulka 2: Budování SEZ Čínou v Africe

Země a oblast	Poskytnutá investice	Zaměření	Zahájení výstavby
Zambie Chambishi	410 mil.USD	Zpracování mědi, těžba mědi, další příbuzné oblasti	2003
Zambie Lusaka	Subzóna	Potraviny, elektronika, tabák	2003
Nigérie Lekki	369 mil.USD	Textil, lehký průmysl, domácí spotřebiče, telekomunikace	2004
Nigérie Ogun	500 mil. USD	Stavební materiál, nábytek, léčiva, IT technika	2004
Mauricius Jinfei	720 mil. USD	Obchod, služby, zpracovatelský průmysl	2006 – 2007
Etiopia Oriental	101 mil. USD	Ocelářství a metalurgie, stavební materiály	2006 – 2007

Zdroj: The World Bank. *Economic Premise*. 2010. [on-line]. [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/10202/536820BRI0EP50Box345623B001PUBLIC1.pdf?sequence=1>.

Nabízí se teze, zda opravdu Čína skrze SEZ napomáhá africkému rozvoji a následnému přílivu zahraničního kapitálu. Jelikož ceny vstupů rostou a tato skutečnost se nevyhnula ani Číně, lze se domnívat, že země buduje zóny spíše pro svůj budoucí užitek. Do těchto území totiž začíná přesunovat vlastní továrny a průmysl. Zároveň je proti vstupu mezinárodních společností na tato území. Ceny vstupů na africkém trhu jsou stále podstatně menší, což hraje příznivě do karet čínským podnikům, kteří by jinak ztratili na své konkurenceschopnosti. Dalším důvodem je již vysoké znečištění čínského životního prostředí. Čínská vláda se snaží toto znečištění zmírnit a podporuje přesun výroby do Afriky. V neposlední řadě se ekonomickým rozvojem stávají čínští obyvatelé bohatší a s tím přichází i očekávání vyšších příjmů. To bohužel podniky nemohou v takové míře splnit a najímání čínských pracovníků se postupně firmám prodražuje. Ve speciálních ekonomických zónách čínští zaměstnatelé nacházejí levnou pracovní sílu, která má zájem o práci, a to i za cenu zdravotních rizik.

4 Ekonomická diplomacie Číny v Latinské Americe

Reformami a přeměnou v otevřenou ekonomiku se Číně změnily i preference týkající se strategického rozhodování a zahraniční politika. Skrze svůj mírový rozvoj se začala angažovat v globálním poli a usilovala o vstup do několika mezinárodních a regionálních organizací. Přítomným cílem je navázání pevnější spolupráce s rozvíjejícími se zeměmi. Mimo Afriku Čína projevila zájem o území Jižní Ameriky, které je též bohaté na nerostné suroviny.

4.1 Vývoj vztahů Číny a Latinské Ameriky

I když je Čína velice vzdálená od států Latinské Ameriky, první obchody probíhaly již v roce 1575, konkrétněji mezi Mexikem a Čínou. Lodním nákladem obchodovali s hedvábím, bavlnou, šperky a střelným prachem, výměnou za boty, olivový olej a víno. V 19. století zaznamenaly země Latinské Ameriky značný příliv přistěhovalců právě z Číny, kteří měli v úmyslu pracovat v dolech a na plantážích. Celkové hodnoty imigrantů se pohybovaly kolem 60 tisíc. Největší přesuny byly na území Mexika. V té době se Mexiko rozhodlo podepsat dohodu s Čínou o možné práci rolníků v zemědělském sektoru na severu Mexika.⁶² Jako rozvíjející se země a zastávce spolupráce Jih-Jih, Čína vždy považovala kooperaci s dalšími rozvíjejícími se zeměmi jako základ pro všeobecný rozvoj, oboustranné obohacení a dosažení vzájemné rovnosti. Po založení Čínské lidové republiky došlo k přeměně preferencí ze strany Latinské Ameriky, která začala následovat kroky a politiku USA. Současně navazovala diplomatické styky s Taiwanem.

Jelikož Spojené státy americké po druhé světové válce vyvíjely značné úsilí aby zabránily spojení Latinské Ameriky s ostatními zeměmi, neoplývala Čína velkými šancemi na možnou rozvíjející se spolupráci právě s tímto regionem. Spojené státy stály názorově

⁶² SHIXUE, Jiang. Recent development of Sino-Latin American relations and its implications. Leden, 2006. [on-line]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://business.highbeam.com/165656/article-1G1-146498281/recent-development-sinolatin-american-relations-and>.

proti komunistickému uspořádání. Jelikož právě toto území má velkou zásobu nerostných komodit, USA si jej snažila ochránit pro vlastní potřeby. K výrazné změně vzájemných vztahů došlo v roce 1959 po Kubánském povstání. Kuba začala směřovat svou politiku k socialismu a navázala patřičné diplomatické vztahy i s ČLR.⁶³

Čína se začala více angažovat na území Latinské Ameriky a v roce 1971 získala i potřebné doporučení stát se členem Organizace spojených národů. Též se dále soustředila na navazování dalších diplomatických vztahů a vnitřní liberalizaci ekonomiky.⁶⁴ Díky četným návštěvám čínských prezidentů dochází k navazování dalších diplomatických vztahů a utužování již existujících. Hlavními důvody spolupráce Latinské Ameriky s Čínou jsou snahy o zmenšení závislosti a politických tlaků ze strany Spojených států amerických. Dále vidí region v Číně možnost větší diferenciacie exportů, které mohou dosáhnout vyšších hodnot. Však nejvýznamnější výhodou je možnost přístupu do nové oblasti.

Z pohledu Latinské Ameriky představuje Čína možný potenciál přílivu zahraničních investic a pevnější spolupráci. Země se vzájemně motivují k rozvoji ekonomik a zahraničního obchodu. Důležitým aspektem je i čínská strategie Jih-Jih a důsledné následování politiky „jedné Číny“. Z důvodu stále existujících diplomatických vazeb některých zemí Jižní Ameriky s Taiwanem, vyvíjí Čína snahy o větší spolupráci s regionem. Doposud se podařilo navázat diplomatické vztahy s 21 zeměmi z celkového počtu 33. Čína spolupracuje i na politické úrovni, např. s Brazílií. Ta podporuje politiku jedné Číny a na oplátku se Čína snaží o členství Brazílie v IABD.⁶⁵ S touto zemí uzavřela v roce 2011 obchodní dohodu, která mimo jiné řeší i prodej 20 letadel brazilské společnosti Embraer.

⁶³ ZHU, Zhiquan. *China's new diplomacy: rationale, strategies, and significance*. s. 80-86.

⁶⁴ ROETT, Riordan, PAZ, Guadalupe. *China's expansion into the western hemisphere: implications for Latin America and the United States*.

⁶⁵ Inter-American Development Bank.

4.2 Vzájemný obchod Číny a Latinské Ameriky

Obchod mezi Čínou spočívá na vztahu, kdy Latinská Amerika disponuje primárními surovinami, ropou a dalšími hodnotnými komoditami, úrodnou půdou a potravinami. Čína naopak disponuje penězi a má obrovskou potřebu právě těchto komodit za účelem udržení si svého ekonomického růstu a zajištění stability. Na území Latinské Ameriky byly prokázány zásoby ropy s podílem 13,5 % z celkových světových zásob.⁶⁶ Dále se Čína aktivně snaží hledat nové trhy, kam by mohla dovážet své výrobky s přidanou hodnotou, oblečení, elektroniku a další.

V oblasti vzájemného obchodu mezi Čínou a Latinskou Amerikou došlo k výraznému nárůstu objemu. Následkem neutuchající potřeby čínského průmyslu a ekonomiky došlo k růstu obchodu z 10 mld. USD na 130 mld. USD v roce 2009.⁶⁷ Tímto se stala Argentina, Venezuela, Brazílie a Mexiko strategickými protějšky a region Latinské Ameriky je brán jako třetí nejvýznamnější partner Číny. V důsledku celosvětové ekonomické krize v roce 2008, hodnota exportů Latinské Ameriky do USA či Evropské unie zaznamenala pokles. Prostřednictvím dobře nastavené fiskální politiky, měnovým a úvěrovým stimulům však nezaznamenaly čínské exporty pokles v takové míře jako exporty USA či Evropy. Naopak exporty na území Číny rostly až o 11 %.⁶⁸

Tabulka 3: Vývoj celkového obchodu Čína-Latinská Amerika

Rok	2000	2003	2005	2006	2007	2008	2011
Hodnota v mld USD	13	26,8	50	60	102,6	143,4	241,5

Zdroj: vlastní konstrukce. The Latin American Herald Tribune. *China's Trade with Latin America Grew 31% in 2011*. [on-line]. [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: <http://laht.com/article.asp?ArticleId=494165&CategoryId=12394>.

⁶⁶BAJPAEE, Chietigi. *Chinese Energy strategy in Latin America*. [on-line]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=3870.

⁶⁷KOLESKI, Katherine. *Background: China in Latin America*. 2011. [on-line]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: http://origin.www.uscc.gov/sites/default/files/Research/Background_China_in_Latin_America.pdf.

⁶⁸SHIXUE, Jiang. *Recent development of Sino-Latin American relations and its implications*. Leden, 2006. [on-line]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://business.highbeam.com/165656/article-1G1-146498281/recent-development-sinolatin-american-relations-and>.

Ve srovnání obchodu Latinské Ameriky s USA či EU, dosahuje sino-latinský obchod stále menších hodnot, ale tempo, kterým roste je nekonkurovatelné. Již v roce 2009 Čína předstihla USA a stala se největším partnerem Brazílie a Čile. Právě Čilská republika uzavřela jako první s Čínou Dohodu o volném obchodu a 40 % čilského exportu míří převážně na území Číny.⁶⁹ Od dob kdy byla podepsána FTA mezi zeměmi se jejich vzájemný obchod zdvojnásobil. Naopak import do Čile z Číny se drží dosahuje 15% podílu. Díky FTA byly v roce 2007 zrušeny všechny celní bariéry a poplatky. Chilský obchod s Čínou dosahuje přebytku v obchodní bilanci. Mezi další země, které podepsaly FTA s Čínou je Peru a Kostarika.

Vzájemný obchod pro Mexiko je velice nevýhodný, zatímco Mexiko dováží zboží v hodnotě 52 mld. do Číny, exportuje pouze zboží v hodnotě 2 mld USD. Kubánské dovozy do Číny jsou složeny z komodit jako je nikl a cukr, zato Čína zásobuje Kubu dopravními prostředky. Pro Brazílii představuje Čína největšího vývozního partnera, jejich vývoz dosahuje 12,5 %. Brazílské dodávky sójových bobů představují 30 % čínské dovozu. V oblasti zemědělství a potravin zajišťuje Brazílie spolu s Argentinou největší dodávky, které představují jednu třetinu čínské dovozu. V roce 2010 uzákonila Argentina opatření na ochranu domácích pěstitelů sójových bobů a Čína zareagovala omezením dovozů, což vedlo ke ztrátě 2 mld. USD.⁷⁰ Hlavní komoditou dováženou z Čile představuje měď. Čilské dodávky představují jednu pětinu celkového čínské dovozu mědi.⁷¹ Vcelku obchod mezi Čile a Čínou značně rostl a Čína je nyní situována do pozice největšího trhu pro čilské dovozy.

Výrobky nesoucí čínské obchodní značky v oblasti telekomunikací a průmyslu jsou schopné konkurovat na latinskoamerickém trhu. Zvláště díky nízkým cenám, které jsou pro spotřebitele primárním faktorem v rozhodování. Čínské výrobky dokáží na venezuelském trhu též konkurovat díky nefunkčnosti místního výrobního systému, který způsobil systému prezidenta Chavéze. Komodity latinskoamerického exportu, které velice

⁶⁹ KOLESKI, Katherine. *Background: China in Latin America*. 2011. [on-line]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z:

http://origin.www.uscc.gov/sites/default/files/Research/Background_China_in_Latin_America.pdf.

⁷⁰ KOLESKI, Katherine. *Background: China in Latin America*. 2011. [on-line]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z:

http://origin.www.uscc.gov/sites/default/files/Research/Background_China_in_Latin_America.pdf.

⁷¹ KOLESKI, Katherine. *Background: China in Latin America*. 2011. [on-line]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z:
http://origin.www.uscc.gov/sites/default/files/Research/Background_China_in_Latin_America.pdf.

těžko hledají uplatnění na čínském trhu jsou textilie a nábytek. Dané komodity mají celosvětově již velkou konkurenci, která je v Číně ještě větší.

Během návštěvy čínského premiéra Jiabao Wena v Latinské Americe v červnu 2012, bylo vyřčeno, že se bude Čína soustředit na více vyrovnaný vzájemný obchod. Země se chystá dovážet více druhů produktů spolu s výrobky s přidanou hodnotou. Budoucím plánem, který Wen podpořil, je vytvoření zásoby potravin o objemu 500 tisíc tun, které by měly být využity pro případ přírodní katastrofy či použity jako humanitární pomoc.⁷²

Jelikož je Čína závislá na dovozech ropy, zemního plynu, měďi a zemědělských produktů, tato skutečnost má velký vliv na čínskou obchodní bilanci. V důsledku objemných dovozů tedy vykazuje deficit. Naopak výrobky s přidanou hodnotou tvoří značnou část vývozu do celého světa a v této oblasti obchodní bilance vykazuje přebytek. Z pohledu působení Číny na Kubě je její vliv oproti vlivu v ostatních zemích Latinské Ameriky malý. Avšak je nutno podotknout, že i přes určité konflikty a názorové neshody mezi Čínou a Kubou, tyto dvě země spolupracují. Čína dováží do země dopravní prostředky, vlakové soupravy, televizory a jiné elektronické přístroje. Mimo obchodní záležitosti spolupracuje v dnešní době Kuba s Asií na různých projektech, například týkající se oblasti medicíny a telekomunikací.

4.2.1 Energie

Čína dováží spíše železnou rudu a měď z latinskoamerické oblasti než ropu. To zejména z důvodu vzdálenosti obou regionů a velkých nákladů na přepravu a zpracování. Jelikož region Latinské Ameriky neoplývá velkými zásobami uhlí činí podíl těchto zásob 1,5 % z celosvětových zásob.⁷³ Dovoz uhlí do Číny též nedosahuje závratných hodnot. Zásoby železné rudy jsou odhádovány v Brazílii o velikosti 29 mil. tun. Země patřící pod BRIC představují 68% podíl na celosvětové produkci. Za rok 2010 vyprodukovalo společenství BRIC železnou rudu o celkovém objemu 370 mil. tun. Největším podnikem produkující železnou rudu v Brazílii je nadnárodní společnost Vale, s jejíž produkcí je obchodováno

⁷² REUTERS. *UPDATE 4-China's Wen offers \$10 billion Latin America credit lin.* Červen, 2012. [on-line]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://in.reuters.com/article/2012/06/27/chile-china-trade-idINL2E8HQA220120627>.

⁷³ The Heritadge Foundation. *Balancing China's Growing Influence in Latin America*. 2005. [on-line]. [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.heritage.org/research/reports/2005/10/balancing-chinas-growing-influence-in-latin-america>.

na velkých světových burzách.⁷⁴ Jako důkaz, že země stále pokračuje ve svém zajištění do budoucna a snaží se zajistit i jiné komodity než ropu, vyslala Čína svůj výzkumný tým na území Venezuely, kde začala provádět výzkumy v dosud neprobádaných oblastech nerostných surovin.

4.2.1.1 Ropa

V oblasti ropy má Čína největší zájem o partnerství s Venezuelou a to z důvodu největších zásob mimo oblast Středního Východu. Venezuela denně vyváží kolem 3 mil. barelů ropy. Jelikož Čína nemá potřebnou technologii pro zpracování venezuelské ropy, dováží pouze malé množství ve srovnání s množstvím ropy dovážené do USA. Další důležitou oblastí je Brazílie, která též zajišťuje čínské dodávky ropy. V roce 2009 CDB dohodla s brazilskou těžařskou firmou Petrobras půjčku na 10 let v hodnotě 10 mld USD.⁷⁵ Jako podmínku a způsob splacení si stanovila větší dodávky ropy o objemu 150 tisíc barelů denně během roku a na dalších deset let si zajistila garantovaný prodej o velikosti 200 tisíc barelů denně. Touto dohodou vyřešila Čínská lidová republika finanční problémy Petrobrasu a zmírnila panující nervozitu na místním trhu. Jelikož Čína dostala možnost zajistit si potřebné dodávky ropy do své ekonomiky byl tento obchod též výhodný pro ni. Následně Petrobras podepsala prohlášení týkající se spolupráce v průzkumu nových území a rafinaci s čínským podnikem Sinopec. V návaznosti následovalo memorandum projednávající spolupráci, které bylo podepsáno se společností Sinochem.⁷⁶ Ropa je do Číny dovážena z následujících oblastí Brazílie: Ropné pole Tupí, Carioca, Iracema, Iara, Franco, Libra a Guará.

V roce 2009 podepsala Čína smlouvu o navýšení dodávek ropy s Venezuelou spolu s dohodou o investicích plynoucí do ropného průmyslu. Jak již bylo popsáno výše, Čína nemá vlastní technologii potřebnou ke zpracování dovážené ropy z Venezuely. Protože Venezuela stále představuje pro zemi čtvrtý největší zdroj této komodity, země se tedy rozhodla vybudovat rafinerii na vlastním území. Z Bolívarske republiky Venezuela docházelo v roce 2011 k dodávkám ropy v objemu 360 000 barelů denně.⁷⁷ Venezuela se

⁷⁴ USGS. *Mineral Commodity Summaries 2012*. Reston, Virginia, 2012. [on-line]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://minerals.usgs.gov/minerals/pubs/mcs/2012/mcs2012.pdf>.

⁷⁵ ROETT, Riordan, PAZ, Guadalupe. *China's expansion into the western hemisphere: implications for Latin America and the United States*. s. 276.

⁷⁶ PIPE AND GAS JOURNAL. Petrobras, China sign \$10 billion deal. Červen, 2009. [online]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.pipelineandgasjournal.com/petrobras-china-sign-10-billion-deal>.

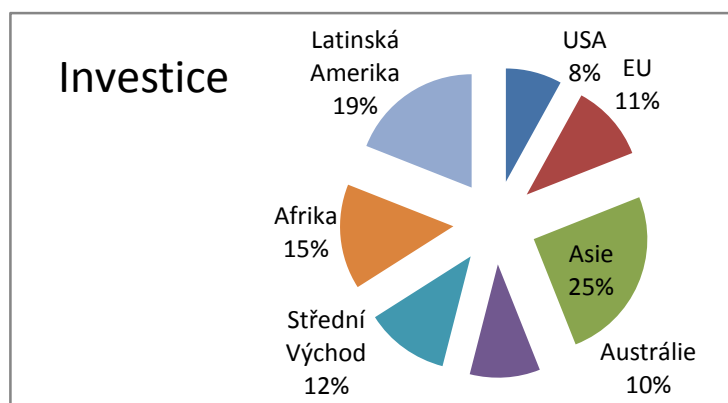
⁷⁷ EIA. *Background: Venezuela*. Říjen, 2012. [on-line]. [cit. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=VE>.

vzájemným obchodem s Čínou snaží především o zmenšení závislosti na Spojených státech amerických. Aby země byla úspěšná v tomto činu, musí nejprve rozšířit vlastní kapacitu, která je potřebná pro zpracování ropy a dále s ní obchodovat na příslušných trzích. Venezuelská ropa je dovážena do Číny převážně z oblasti Oricono, kde se zároveň Čína zavázala investovat 16 mld. USD. Tato investice slibuje zvýšení produkce. Predikce hovoří o navýšení na 400 000 barelů denně.⁷⁸ Jedná o nevyčerpané území a tuto skutečnost si Čína uvědomuje tudíž je ochotna poskytovat velké investice potřebné k těžbě ropy. Pomoc je zajištěna skrze splátky obsahující ropy, která byla na daném území vytěžena.

4.3 Přímé zahraniční investice

Čínská vláda se snaží povzbudit své domácí firmy k investování na území Latinské Ameriky do oblastí zemědělství, rybolovu, energií, infrastruktury a služeb. Záměr čínských investic spočívá v přístupu na místní trh a efektivním hledání zdrojů či akvizic. K nejrazantnějšímu nárůstu v historickém kontextu došlo v období celosvětové krize. Čína využila situaci, kdy země neměly tolik odvahy investovat a obchodovat v tak velkém měřítku a zajistila si přístup téměř na všechny světové trhy, kde byla i vítána. Dle zprávy

Graf 5: Čínské investice dle regionů v roce 2011

Zdroj: The Heritage Foundation. Chinese Outward Investment: More opportunity than danger. 2011. [on-line]. [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: <http://www.heritage.org/research/reports/2011/07/chinese-outward-investment-more-opportunity-than-danger>. Vlastní výpočet a zpracování

⁷⁸Deloitte. *Energy and Resources Predictions 2012*. [on-line]. [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Gabon/Local%20Assets/Documents/Publications/energy%20predictions%202012%20final.pdf>.

ECLAC Čína v roce 2010 poskytla přímé zahraniční investice do Latinské Ameriky ve výši 15 mld. USD, díky kterým se stala třetím největším investorem na daném území. Byla předstižena pouze USA a Nizozemskem. Tato hodnota však představuje pouze 12% podíl na celkových poskytnutých investicích ze strany Číny a 9 % v regionu Latinské Ameriky.⁷⁹

Převážně však stále plynou investice do ropného sektoru a těžby zemního plynu. V současné době vlády zemí v Latinské Americe usilují o větší diverzifikaci čínských investic, což Čína není ochotna ve velké míře plnit. V důsledku tohoto přání se země více zaměřila na oblast infrastruktury. Největší zájem čínské investice projevují o Brazílii, Argentinu a Peru, kde z 90 % putují do oblasti těžby přírodních zdrojů.⁸⁰ Nepříliš objemné investice mají i významnou roli v menších ekonomikách jako Ekvádor či Guyana.

Čína též ve velkém objemu preferuje investice plynoucí do zemí zvaných jako daňové ráje. Jedná se na příklad o Kajmanské ostrovy, kam jsou peníze investovány a následně reinvestovány zpět do Číny. Vzápětí vedle investic začínají čínské firmy přesouvat část svých výrobních a stavěných závodů na latinskoamerickém území. Například firma Lenovo investovala 40 mil. USD do stavby nové továrny na území Mexika. V současné době dokáže tedy působit i na trzích Jižní a Severní Ameriky. Největší investicí bylo získání 40% podílu v brazilské firmě Repsol-YPF v hodnotě 7 mld USD. Ropné společnosti CNOOC a Sinochem vlastní též většinové podíly v brazilských a argentinských společnostech. Huawei a ZTE jsou na přední příčce investorů v oblasti telekomunikací. V roce 2011 čínské měly investice dosáhnout hodnot pohybujících se kolem 22 mld USD.⁸¹ Roste podíl investic do přírodních zdrojů, manufaktury a infrastruktury. Čína dále poskytla investici v objemu 10 mld USD do brazilského energetického sektoru a dopravy a investici 5 mld USD do argentinského ropného průmyslu a pobřežní těžby. Podle statistik

⁷⁹ KOLESKI, Katherine. *Backgrounder: China in Latin America*. 2011. [on-line]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: http://origin.www.uscc.gov/sites/default/files/Research/Backgrounder_China_in_Latin_America.pdf.

⁸⁰ SHIXUE, Jiang. *Recent development of Sino-Latin American relations and its implications*. Leden, 2006. [on-line]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://business.highbeam.com/165656/article-1G1-146498281/recent-development-sinolatin-american-relations-and>.

⁸¹ ECLAC. *People's Republic of China and Latin America and the Caribbean Ushering in a new era in the economic and trade relationship*. Červen, 2011. [on-line]. [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: http://www.eclac.cl/comercio/publicaciones/xml/4/43664/People_Republic_of_China_and_Latina_America_and_the_Caribbean_trade.pdf.

poskytla Čína v letech 2005 – 2011 finanční prostředky skrze investic v hodnotě 72 mld USD. Tento objem investic předčil kombinaci investic plynoucí ze Světové banky, US Export Bank a Inter-American Development Bank.⁸² V oblasti těžby mědi bylo největším příjemcem investic Peru.

Čínské soukromé investice jsou nejčastěji poskytovány podniky, které se zaměřují na budování nových poboček a procesů či zkupování místních firem. Tyto firmy mají především silnou podporu od státu nebo jsou přímo státem vlastněné.

Tabulka 4: Nejvýznamnější čínské investice v Latinské Americe r. 2009 - 2011

Date	Investor	mil. USD	Země	Oblast
Květen 2009	CDB	10 000	Brazílie	Rop
Prosinec 2009	Shunde Rixin	1 900	Čile	Železo
Březen, 2010	CNOOC	3 100	Argentina	Ropa
Duben, 2010	CNPC	900	Venezuela	Ropa
Duben, 2010	Sinochem	3 070	Brazílie	Ropa
Září, 2010	Sinopec	7 100	Brazílie	Ropa
Únor, 2011	CDB+Railway Group	7 600	Kolumbie	Infrastruktura

Zdroj: USCC. Backgrounder: China in Latin America. 2011. [on-line]. [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: http://origin.www.uscc.gov/sites/default/files/Research/Backgrounder_China_in_Latin_America.pdf.

⁸² ARSENAULT, Chris. *The dragon goes shopping in South America*. Prosinec, 2011. [on-line]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2011/12/20111212162113350425.html>.

4.4 Izolování Taiwanu

Politický princip jedné Číny je základem pro zahájení a rozvoj vzájemných vztahů Číny a Latinské Ameriky. Z 23 zemí, které uznávají Taiwan se jich je 12 nachází na západní polokouli. Jelikož Čína má velký zájem o izolaci Taiwanu, dochází k soutěžení pomocí rostoucích pobídek. Dostat ostatní země na svou stranu, to je důvod soupeření mezi Pekingem a Tchaj-pejím. V roce 2007 Kostarika uznala politiku jedné Číny. Úplatkem za uznání postavila Čína na daném území ropnou rafinérii a souhlasila s prozkoumáním nových ropných polí. Čína dále souhlasila s emisí dluhopisů v hodnotě 300 mil. USD a věnovala 25 mil. USD na stavbu sportovního stadionu.⁸³ Uznání Baham získala země díky vybudování přístavu ve Freeportu a koupí tří hotelových resortů v Nassau. Dominikánská republika překonvertovala k Číně důsledkem větší finanční pomoci. Taiwan bohužel nedokázal konkurovat čínskému příslibu 112 mil. USD a se svou nabídkou 9 mil. USD neuspěl.⁸⁴ Další země setrvávající ve fázi vyčkávání jsou na příklad Honduras, El Salvador, Panama, Haiti, Sv. Lucie. Tyto země očekávají rostoucí nabídky obou stran a získávání potřebných zdrojů.

⁸³ ZHU, Zhiqun. *China's new diplomacy: rationale, strategies, and significance*. s.99-103.

⁸⁴ ZHU, Zhiqun. *China's new diplomacy: rationale, strategies, and significance*. s.99-103.

Závěr

Rozsah aktivit, které v dnešní době má čínská ekonomická diplomacie, je široký. Je však potřebné si uvědomit, že i Čína byla zemí rozvojovou. Než dosáhla světového postavení a obchodní síly, musela se sama soustředit na svůj vnitřní vývoj. Před realizací současné strategie se zaměřovala především na přilákání zahraničního kapitálu a investic; tyto prostředky plynuly většinou ze Západu. V současnosti se tedy Čína soustředí na zajištění své ekonomické bezpečnosti, což je následováno i potřebou navazovat mezinárodní ekonomické vztahy. Z důvodu velké náročnosti v oblasti fosilních paliv Čína vyhledává partnery s velkou zásobou těchto komodit. Jimi jsou právě region Afriky a Latinské Ameriky. Čína následuje svou strategii a mimo rostoucí vzájemný obchod, poskytuje na daná území velké množství prostředků ve formě přímých zahraničních investic či rozvojové pomoci. Snaží se tvářit jako partner zaměřující se na jižní spolupráci, jenž se zajímá o jejich ekonomický růst, přičemž si jednoduše zajišťují dodávky energií.

Pro mnoho zemí v Latinské Americe a Africe již není Čína nadále jen vzdálenou velmocí, ale nepostradatelný partner, potencionální investor a možný soupeř proti Spojeným státům americkým. Čínský přístup k poskytování pomoci a uzavírání smluv týkajících se vzájemné spolupráce je velice útočný. V případech ohledně zajištění dodávek ropy by se čínské jednání dalo označit až za agresivní. V oblasti vzájemného obchodu dosahuje Čína velkých úspěchů a objem obchodovaného zboží je čím dál větší. Obchodní výměna probíhala i v období celosvětové finanční krize, což dle mého uvažení je velký úspěch v porovnání se zbytkem světa. Latinská Amerika skrze vzájemný obchod diverzifikuje svou závislost na USA a Čína má možnost dovážet komodity z jiných regionů a snižovat závislost na Blízkém východě. Země dokázala najít pro své výrobky nenasycené trhy, kam může stále bez velkých potíží expandovat. V některých odvětvích se rozhodla o přesun výroby a manufaktury právě do Afriky a Latinské Ameriky. Není však jasné, zda je to pouze záměr využití levnější pracovní síly či Čína opravdu chce pomoci regionům.

Většina půjček, které je země ochotna poskytnout, jsou vázané na budoucí splacení skrze dodávky ropy a další komodity. Tyto produkty regiony hojně vyváží a uzavírají další, pro ně nevýhodné smlouvy. Země si dostatečně neuvědomují, že právě tyto komodity budou též potřebovat pro svůj kontinuální budoucí vývoj a raději se více soustředí na současný

rychlý ekonomický růst. Čína nejvíce investuje do těžebního průmyslu, který je pro její budoucí plány nepostradatelný. Mimo těžební průmysl země také expanduje a využívá nenasyčených trhů. Africké země stále hojně importují čínské výrobky, čímž dochází ve velké míře ke ztrátě konkurenceschopnosti. Vynaložené náklady na zpracování těchto výrobků nejsou schopné konkurovat čínským cenám a dochází k zavírání většiny továren a manufaktur v daných regionech. Některé země Latinské Ameriky se snažily uvalit cla na velká množství dováženého zboží. Toto opatření Čína ovšem potrestala zpřísněním kontrol dovozů z Latinské Ameriky. Díky autoritářským režimům dochází k porušování lidských práv v některých zemích, přičemž Čína se následováním své strategie staví do pozice nečinného přihlížejícího.

Pro změnu negativního pohledu na čínské praktiky, země zakládá na území Afriky speciální ekonomické zóny, ve kterých se znovu snaží obnovit lokální průmysl a výrobu. Dle mého názoru země usiluje o tyto zóny pro účel přesunu vlastních výrob, které příliš znečišťují domácí prostředí. Mimo ekonomické zájmy je pro Čínu zároveň důležitá politika jedné Číny. Vedle velkých investic a výhodných půjček rozvojovým státům se snaží „vykoupit“ jejich podporu a uznání. Při získávání suverenity usiluje o izolaci Taiwanu a následně o podporu jak v mezinárodních vztazích, tak organizacích. Z pohledu Latinské Ameriky se země snaží především o diverzifikaci vývozů a snížení závislosti na USA.

Vyvstává tedy pochyb, zda regiony jsou rovnocennými partnery a jestli je vzájemné obchodování prospěšné pro vývoj v zemích. Afrika a Latinská Amerika představují velké odbytiště pro čínské výrobky, což ovlivňuje i růst místní nezaměstnanosti. Na budování projektů čínského zájmu zaměstnává spíše obyvatele z Číny než místní a tím je připravuje o pracovní příležitosti. S velkými investicemi do ropného sektoru souvisí i zlepšování dopravní infrastruktury a technického zázemí. Čínská spolupráce se tedy dle mého názoru nedá hodnotit pro partnerské země pouze kriticky, ale je zapotřebí, aby země začaly využívat a posilovat svou vyjednávací schopnost a tu následně využívaly pro svůj rozvoj. Díky kooperaci s Čínou mají zajištěný příliv potřebného kapitálu a finančních prostředků. Nyní je tedy důležité se soustředit na diverzifikaci vývozů a propagaci vlastních zájmů a cílů.

Seznam použité literatury

1. ARMSTRONG, James D. *Revolutionary diplomacy: Chinese foreign policy and the united front doctrine*. University of California Press, c1977. s.251. ISBN 0520032519.
2. BAYNE, Nicholas a Stephen WOOLCOCK. *The new economic diplomacy: decision-making and negotiation in international economic relations*. 3. vydání., rev. Burlington, VT: Ashgate, c2011. s.426, s. 6-17. ISBN 9781409425410.
3. HLADÍK, J. *Ekonomická diplomacie ve službách firmy : se zvláštním zřetelem k podnikatelským misím*. Praha: Arista, c2001. s. 5. ISBN 80-86410-17-X.
4. KVÁČA, Vladimír, KNOTKOVÁ, Vladimíra, KOCHAN, Jan. *Ropné zásoby v subsaharské Africe: a jejich vliv na utváření světové politiky*. V Tribunu EU vyd. 1. Brno: Tribun EU, c2009. s.268. ISBN 978-80-7399-870-7.
5. KUNEŠOVÁ, Hana, CIHELKOVÁ, Eva, kol. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. Praha: C. H. Beck, c2006. s.320. ISBN 80-7179-455-4.
6. ŠTOURAČOVÁ, Judita a kol. *Proměny ekonomické diplomacie v ČR a ve světě*. Professional Publishing, c2012. s. 39-41. s. 254. ISBN 978-80-7431-081-2.
7. ŠTOURAČOVÁ, Judita. *Ekonomická diplomacie České republiky*. 1.vyd. Praha: Professional Publishing, c2008. s.249. s. 28-29. ISBN 978-808-6946-719.
8. ROETT, Riorda, PAZ, Guadalupe. *China's expansion into the western hemisphere: implications for Latin America and the United States*. Washington, D.C.: Brookings Institution Press, c2008. s. 276. ISBN 08-157-7553-9.
9. ZHU, Zhiqun. *China's new diplomacy: rationale, strategies, and significance*. Burlington, VT: Ashgate Pub. Ltd., c2010. s.248. ISBN 978-140-9401-681.
10. ARSENAULT, Chris. *The dragon goes shopping in South America*. Prosinec, 2011. [on-line]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2011/12/20111212162113350425.html>.
11. BAJPAEE, Chietigi. *Chinese Energy strategy in Latin America*. [on-line]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=3870.
12. China Export and Credit Insurance Corporation. *Company Profile*. Sinosure. [on-line]. [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.sinosure.com.cn/sinosure/english/Company%20Profile.html>.
13. China Exim Bank. *The Export-Import Bank of China*. [on-line]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://english.eximbank.gov.cn/profile/intro.shtml>.

14. CSIS, Center for Strategic and International Studies. *Africa, China, the United States, and Oil*. 2013. [on-line]. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://csis.org/story/africa-china-united-states-and-oil>.
15. CRS, LUM, Thomas. *China's Foreign Aid Activities in Africa, Latin America and Southeast Asia*. 2009. [on-line]. [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.fas.org/sgp/crs/row/R40361.pdf>.
16. China Investment Corporation. *Overview*. 2008. [on-line]. [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: http://www.china-inv.cn/cicen/about_cic/aboutcic_overview.html.
17. CRS, MARTIN, Michael F. *China's Sovereign Wealth Fund: Developments and Policy Implications*. Září, 2010. [on-line]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.fas.org/sgp/crs/row/R41441.pdf>.
18. China Development Bank. *CAD-Fund*. 2005. [on-line]. [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: <http://www.cdb.com.cn/english/Column.asp?ColumnId=176>.
19. ČÁSTEK, Michal, NĚMEC, Jan. *Institucionální zajištění ekonomické diplomacie ve vybraných zemích Evropské unie*. Září-prosinec, 2005. [on-line]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=20652.
20. Deloitte. *Energy and Resources Predictions 2012*. [on-line]. [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Gabon/Local%20Assets/Documents/Publications/energy%20predictions%202012%20final.pdf>.
21. EIA. *Background: Venezeula*. Říjen, 2012. [on-line]. [cit. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=VE>.
22. ECLAC. *People's Republic of China and Latin America and the Caribbean Ushering in a new era in the economic and trade relationship*. Červen, 2011. [on-line]. [cit. 2013-03-17]. Dostupné z: http://www.eclac.cl/comercio/publicaciones/xml/4/43664/People_Republic_of_China_and_Latina_America_and_the_Caribbean_trade.pdf.
23. HORÁLEK, Adam. *Geografie Číny – Geopolitika a zahraniční vztahy*. 2009. [on-line]. [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: http://oldkas.upol.cz/PDF/5_Geopolitika.pdf.
24. International Monetary Fund. *China Economic Outlook*. Únor, 2012. [on-line]. [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/country/CHN/rr/2012/020612.pdf>.
25. JAKOBSON, Linda, KNOX, Dean. *New Foreign Policy actors in China*. Sipri, 2010. [on-line]. [cit. 2013-03-24]. s. 4-12. ISBN 978-91-85114-63-4. Dostupné z: <http://books.sipri.org/files/PP/SIPRIPP26.pdf>.
26. KOLESKI, Katherine. *Background: China in Latin America*. 2011. [on-line]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: http://origin.www.uscc.gov/sites/default/files/Research/Backgrounder_China_in_Latin_America.pdf.

27. LORA, Eduardo. *Should Latin America Fear China?*. Inter-American Development Bank. Washington, 2007. [online]. [cit. 2013-03-05]. Dostupné z: <http://www.iadb.org/res/publications/pubfiles/pubWP-531.pdf>.
28. Válečná videa. *Masakr na náměstí Nebeského klidu*. 2011. [on-line]. [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://www.valecnavidea.cz/2011/11/masakr-na-namesti-nebeskeho-klidu/>
29. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Česká republika pomáhá: Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky v roce 2010*. Praha: MZV ČR, 2011. [on-line]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/publikace_zahranicni_rozvojova_1.html>. ISBN 978-80-7441-004-8.
30. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Ekonomická diplomacie a proexportní aktivity Ministerstva zahraničních věcí ČR*. s.1. [on-line]. [cit. 2013-03-20] Dostupné z: <http://www.mzv.cz/file/72946/EkonomickaDimenzeZahranicniPolitiky.pdf%2520>.
31. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. *China's Independent Foreign Policy of Peace*. 2003. [on-line]. [cit. 2013-02-22]. Dostupný z: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/wjzc/t24881.shtml>..
32. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. *China's African Policy*. Leden, 2006. [on-line]. [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/zxxx/t230615.htm>.
33. MOONS, Selwyn. *Economic Diplomacy*. [on-line]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://economicsanddiplomacy.blogspot.cz/2009/06/what-is-economic-diplomacy.html>
34. OECD. *OECD Factbook 2013: Economic, Environmental and Social Statistics*. Leden, 2013. [online]. [cit. 2013-03-05]. ISBN 9789264183667. Dostupné z: http://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-factbook-2013_factbook-2013-en.
35. OECD. *OECD Factbook 2011-2012: Economic, Environmental and Social Statistics*. Leden, 2013. [online]. [cit. 2013-03-05]. ISBN 9789264124189. Dostupné z: http://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-factbook-2011-2012_factbook-2011-en.
36. PROCASSINI, A. Andrew. *Creating Case Studies In Commercial Diplomacy*. Srpen, 2000. ITCD. [on-line]. [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: http://www.commercialdiplomacy.org/manuals/manual_casestudies1.htm.
37. PIPE AND GAS JOURNAL. *Petrobras, China sign \$10 billion deal*. Červen, 2009. [online]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.pipelineandgasjournal.com/petrobras-china-sign-10-billion-deal>.
38. RAO, M. Nirupama. *Economic Diplomacy-Changing Contours*. [on-line]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: http://www.cuts-international.org/pdf/Foreword_Nirupama-M-Rao.pdf.
39. REUTERS. *UPDATE 4-China's Wen offers \$10 billion Latin America credit lin*. Červen, 2012. [on-line]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://in.reuters.com/article/2012/06/27/chile-china-trade-idINL2E8HQA220120627>.

40. REUTERS, JENNINGS, Ralph. *Taiwan says can't match China's aid offer to Malawi*. 2008. [on-line]. [cit.2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/2008/01/08/us-taiwan-china-malawi-idUSTP24856520080108>.
41. ROTBERG, Robert I. *China into Africa: trade, aid, and influence*. Washington, D.C.: Brookings Institution Press, c2008, ix, 339 p. ISBN 08-157-7561-X. (<http://books.google.cz/books?id=V70fPqj0YO4C&printsec=frontcover&hl=cs#v=onepage&q&f=false>).
42. SIEFF, Michelle. *The Dutch Disease in Africa*. 2007. [on-line]. [cit.2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.nysun.com/arts/dutch-disease-in-africa/55946/>.
43. SIPA Capstone Project team. *Exploring Public and Economic Diplomacy*. s. 81-92.[on-line]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://new.sipa.columbia.edu/academics/workshops/documents/FORPUBLICATION_BAHDiplomacy_Report.pdf.
44. SHIXUE, Jiang. *Recent development of Sino-Latin American relations and its implications*. Leden, 2006. [on-line]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://business.highbeam.com/165656/article-1G1-146498281/recent-development-sinolatin-american-relations-and>.
45. SKLIAS, P., ROUKANAS, S., PISTIKOU, V. *China's Economic Diplomacy: A Comparative Approach to Sino-Greek and Sino-Turkish relations*. 2012. [online]. [cit. 2013-25-03]. Dostupné z: http://www.ijbssnet.com/journals/Vol_3_No_10_Special_Issue_May_2012/30.pdf.
46. STRAUSS, Julia C. *The Past in the Present: Historical and Rhetorical Lineages in China's Relations with Afrika*. The China Quarterly, 2009. s. 782. [on-line]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://eprints.soas.ac.uk/9699/1/ChinasRelationsWithAfrica.pdf>.
47. SÝKORA, Karel. *Čína a Taiwan*. Prosinec, 2010. [on-line]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://karelsykora.blog.idnes.cz/c/166608/Cina-a-Taiwan.html>.
48. The China Analyst. *Regional Focus: CHINA-AFRICA*. [on-line]. [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: <http://www.thebeijingaxis.com/tca/editions/the-china-analyst-apr-2012/123>.
49. The Chinese People's Association for Friendship with Foreign Countries. *The Association-about us*. [on-line]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://en.cpaffc.org.cn/introduction/agrintr.html>.
50. The Heritage Foundation. *Chinese Outward Investment: More opportunity than danger*. [on-line]. [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: <http://www.heritage.org/research/reports/2011/07/chinese-outward-investment-more-opportunity-than-danger>.
51. The Herittage Foundation. *Balancing China's Growing Influence in Latin America*. 2005. [on-line]. [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.heritage.org/research/reports/2005/10/balancing-chinas-growing-influence-in-latin-america>.

52. The Latin American Herald Tribune. *China's Trade with Latin America Grew 31% in 2011*. [on-line]. [cit. 2013-04-09]. Dostupné z:
<http://laht.com/article.asp?ArticleId=494165&CategoryId=12394>.
53. New York Times. *"China Threat" or a "Peaceful Rise of China"?*. [on-line]. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z <http://nytimes.com/ref/college/coll-china-politics007.html>.
54. The World Bank. *GDP Growth (annual %)*. [on-line]. [cit. 2013-02-19] Dostupné z:
<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG>.
55. The World Bank. *Data-China*. [on-line]. [cit. 2013-02-19]. Dostupné z:
http://data.worldbank.org/country/china#cp_fin.
56. USGS. *Mineral Commodity Summaries 2012*. Reston, Virginia, 2012. [on-line]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://minerals.usgs.gov/minerals/pubs/mcs/2012/mcs2012.pdf>.
57. U.S. Energy Information Administration. *Countries-China*. Září, 2012. [on-line]. [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=CH>.
58. Youtube.com. *China overtakes US as world's top trading partner*. [on-line]. [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=2i9i0rWz0aM>.
59. ZARENDA, Harry. *Special Missing Zones in South Africa's Policy on Special Economic Zones*. Tralac, 2012. [on-line]. [cit. 2013-03-01]. Dostupné z:
<http://www.tralac.org/files/2012/10/S12TB042012-Zarenda-SpecialMissingZones-SA-Policy-SpecialEconomicZones-fin-2012101.pdf>.

Přílohy

Tabulka 5: Vybrané čínské investice do východní části Afriky (USD, mil., 2009-2011)

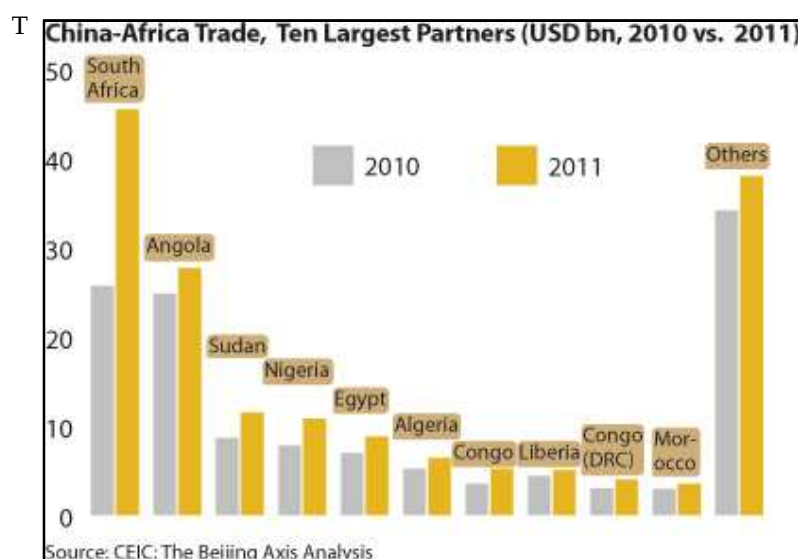
Select Chinese Investments in Eastern Africa (USD mn, 2009-2011)				
Year	Major Investment by Chinese Firm	Country	Sector	Value
2009-11	Nairobi-Thika Highway	Kenya	Infrastructure	320 mn
2009	Kigali Urban Roads	Rwanda	Infrastructure	31 mn
2010	Entebbe's International Airport	Uganda	Infrastructure	350 mn
2010	Upgrade Nyakahita-Kamwenge Road Project	Uganda	Infrastructure	128 mn
2011	CNOOC-Lake Albert basin oil project	Uganda	Energy	1,450 mn
2011	Mchuchuma Coal Project; Liganga Iron Project	Tanzania	Mining	3 bn
2011	National Backbone Network	Burundi	Industry/Telecom	n/a
2011	Mui Basin	Kenya	Mining	1,000 mn
2011	Chery Automobile Co Ltd	Kenya	Industry	50 mn
2011	Chunlun Tea Group Company	Tanzania	Industry	n/a
2012	Rehabilitation of Northern Corridor Highway	Kenya	Infrastructure	37 mn

Source: Chinese Statistical Bulletin of OFDI; Various; The Beijing Axis Analysis

Zdroj: The China Analyst. Regional Focus: China-Afrika. Duben, 2012. [on-line]. [cit. 2013-04-20].

Dostupné z: <http://www.thebeijingaxis.com/tca/editions/the-china-analyst-apr-2012/123>.

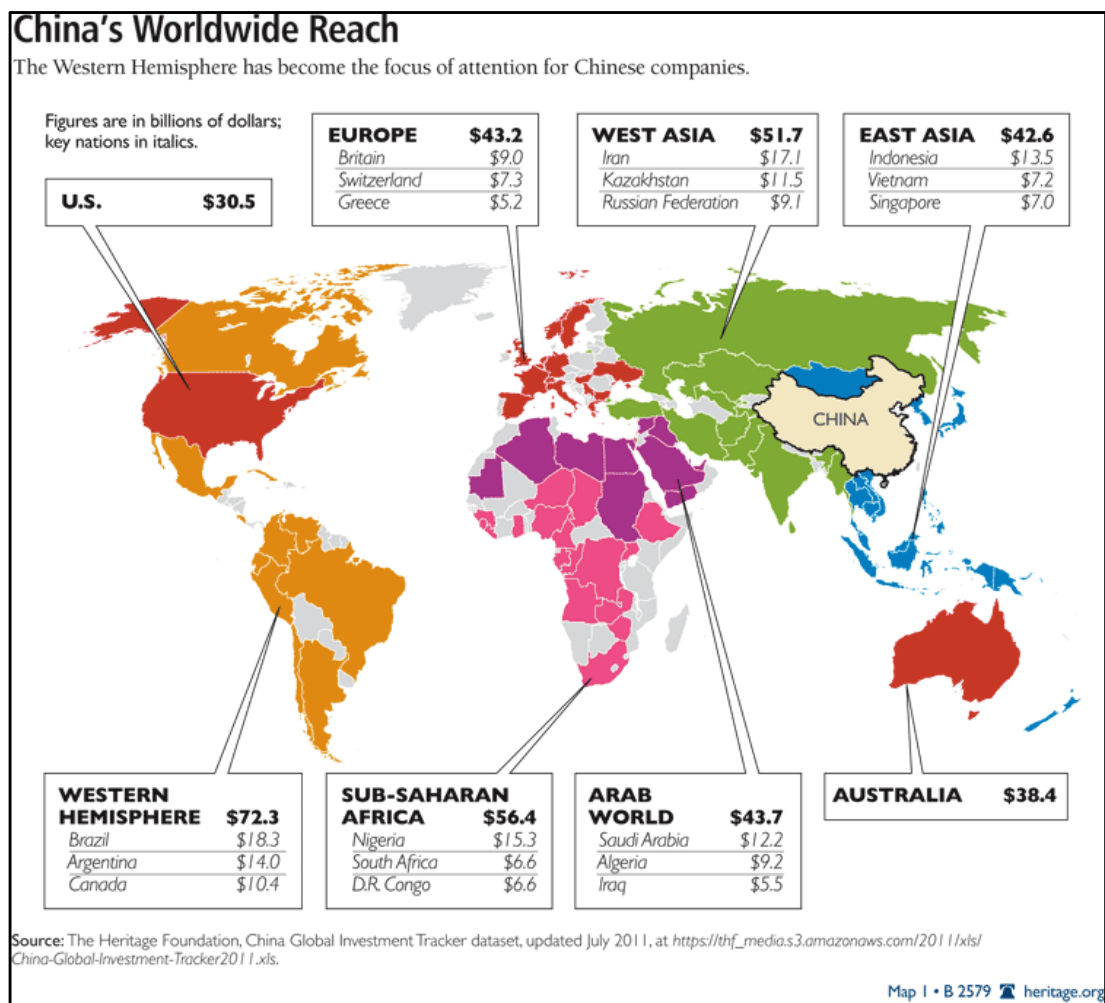
Graf 6: Čínsko-afriický obchod. 10 největších obchodních partnerů, rok 2010 a 2011, mld. USD

Zdroj: The China Analyst. Regional Focus: China-Afrika. Duben, 2012. [on-line]. [cit. 2013-04-20].

Dostupné z: <http://www.thebeijingaxis.com/tca/editions/the-china-analyst-apr-2012/123>.

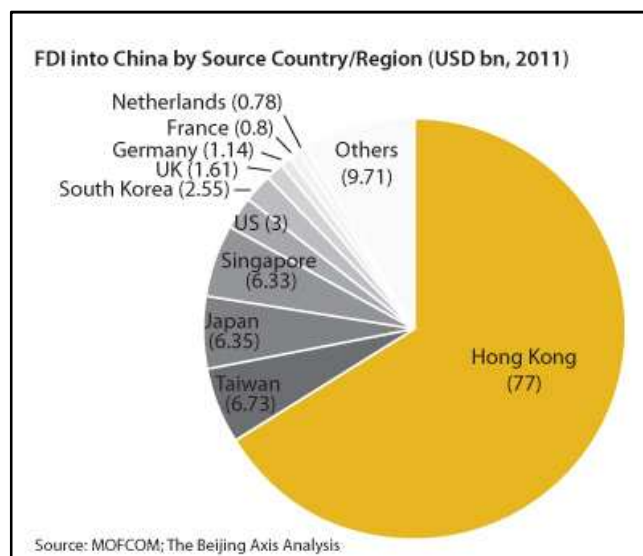
Obrázek 1: Čínské celosvětové investice, r. 2011

Zdroj: The Heritage Foundation. *Backgrounder: Chinese Outward Investment: More Opportunity Than Danger*. Červen, 2011. [on-line]. [cit. 2013-04-10]. Dostupné z:

<http://www.heritage.org/research/reports/2011/07/chinese-outward-investment-more-opportunity-than-danger>.

Graf 7: Přímé zahraniční investice plynoucí do Číny dle země (USD, mld., 2011)

Zdroj: The China Analyst. China Capital: Inbound/Outbound FDI and Financial Market. Duben, 2012. [on-line]. [cit. 2013-04-10]. Dostupné z: <http://www.thebeijingaxis.com/tca/editions/the-china-analyst-apr-2012/119-china-capital-inboundoutbound-fdi-a-financial-markets>.

Obrázek 2: Mapa Latinské Ameriky

Zdroj: www.maps.com

Obrázek 3: Mapa Čínské lidové republiky

Zdroj: www.hua2.cz

Obrázek 4: Mapa Afriky

Zdroj: www.danytravel.cz

ANOTACE

Tato práce se věnuje tématu ekonomické diplomacie Číny. Cílem této práce je identifikovat a analyzovat ekonomickou diplomacii Číny a specifické aktivity v oblasti zahraniční politiky za účelem zajištění si energetické bezpečnosti. Práce je rozdělena do 4 částí. Obsahem první části je definování významu ekonomické diplomacie. Druhá kapitola se zabývá ekonomickou diplomacií Číny a její propagací v zahraničí. Ve třetí a ve čtvrté kapitole jsou principy spolupráce mezi Afrikou a Latinskou Amerikou, mezi které patří vzájemný obchod, přímé zahraniční investice a finanční pomoc.

ANNOTATION

The thesis focuses on the economic diplomacy of China. The objective of the thesis is to identify and analyze economic diplomacy of China and specify activities in foreign policy in order to secure energy security. The thesis is divided into four parts. The first part contains definition of the economic diplomacy. The second part deals with the economic diplomacy of China, and its propagation in the world. Finally, in third and fourth part describe principles of cooperation between China-Africa and China-Latin America through trade, foreign direct investment and financial help.